

REKLAZMOK

Vasnaponkénti kiadású. Hír- és közérdeklődésű. Árja 10 lel.

...román, magyar, angol, valamint íróképpel...
Friedmann hírlapiroda.
3405-1

...állásban levő 29...
...malom és gabonaszak...
...18-28 éves...
...vallásos, zsidó ur...
...10.000 lel hozománya van...
...házhöz, ahol szak...
...stenciát kapnék. Leve...
...jelige alatt a ki...
3717-1

...zsidó gyári főtisztvi...
...embe. Esetleg kölcsö...
...ves hajadon nővérevel...
...cimére dupla borítékban...
3717-1

...előszoba, pince és pad...
...dorn, parkettes, föld...
...Főtér közelében lévő...
...m ehhez hasonló, más...
...Az ügy lakáshivatali...
...ittatnék le. Cim az Uj...
...an. »Jó lakás« jelige...
...efon 12-93.

...5 éves, zsidó, jól ne...
...akit megfelelés esetén...
...ancz Mór szeszraktár...
3728-1

...bőbör és szőnyeg...
...malomban és nagyban, leg...
...szegényeseket kis poc...
...Jelenlegi árak 40...
...előző 5 százalék kedvez...
...VAR, Gyulagyár-utca 1...
...Telefon: gyár 3-86-lakás 3-57

...és nagyobb cé...
...nyitott raktárait...
...cipő, szappan...
...e likőrök és kü...
...ukban. 0000000

Nagyvárad
...iskola sarok...
Olcsó árak!
1852

mering
...1000 méter...
...felett

bergi, ga-
apirárak
...ra érkeztek
ház

onora Rt.
...különlegességeit...
...és borait. Szesz...
1209

Jenő
...Főtér 4.
...vet, selyem, ka...
...divatujdonságai...
...ztek.

Olcsó árak!
árak
...öld, pompej...
...te, okker, sa...
...vaspor. Ana...
...Lucius-téle...
...cacaomassa...
...an raktáron...
...szám 47.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Sír. Baron
L. Pop, - Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 358

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
zve. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 94. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ijar 1.

1922. április 29, Szombat

A kultura is föltámad

Irta Ujvári Péter

A héber nyelv művelésére és a zsidó történelem felkutatására tudományos egyesületet létesítettek Jeruzsálemben. A zsidó reneszánsznak ez az új intézménye olyan névvel ékesítette fel magát, amelyet a multból ásvott ki. Nem romok alól, nem olyan helyen, amelyet megszenteltelennített a hüllenség és megfertőzött a hanyatlás. Jabné ba ment, ahol semmisa merült el, mikor mindent elvesztett a zsidóság. Amit elvettek a zsidó néptől: az állami hatalom és a nemzeti öntudat a tudomány gondolatában oldódott fel, ebbe menekült bele a zsidóság és a füstölő Jeruzsálemből ezt vitte a sugárzó Jabné ba, a zsidó tudományok évszázados metropolisába. És ime másfélszer esztendő után még mindig van e névnek ragyogása: most egy olyan organizáció homlokán tüzel, amelyben az igazi és a teljes feltámadás gondolatai lüktetnek.

Nevnek és szónak nincs önmagában való értéke. Minden név szimbolikus jelkép csupán, amely valamely életvalóságot fejez ki. Amikor a zsidó tudományos kutatás Jabné nevével kezd meg a nagy munkát, akkor ez a név visszatérést és feltámadást jelent. Ebben az esetben még többet is. Mert azt jelenti, hogy feltámadni csak kulturális munkában fog a zsidóság. És a megújulásból a nemzeti élet végső beteljesüléséig csak úgy juthat el, ha visszatér a jabnei értelemben való életakarához.

Visszatérni és föltámadni csak fonetikai megjelenésükben különböznek egymástól, de belső jelentésük azonos. Mint mozgás-jelenség valamely megszakított akció folytatását jelenti mind a kettő. Az ellentétes tendencia csak látszólagos, mert ha a visszatérés visszafelé való mozgást jelent, nem jelenthet akkor most a feltámadás sem. Feltámadni nem új életet jelent, hanem folytatni olyan életet, amely a mozgás vonalának valamely pontján megakadt, mert olyan ellentállásra talált, amelyet legyőzni nem tudott. De az élet maga nem szünhetett ott meg, csak látszólagos mozdulatlanúságba merevült. Természetesnek érzem, hogy a reneszánsz visszavetel vonalán indul meg és eltemetettnek hitt történelmi állomásokból veszi erejét a megújuláshoz.

Az újjáépítés munkájában a tudományos társaság megalakulása nem épen a legerőteljesebb megmozdulás, de a legfontosabb talán. Hiányzik belőle a fizikai erőfeszítés látszata és az energiáknak szembetűnőbb kihasználása, de az építés nem fizikai akció csupán, de szellemi is. Igaz, az egyszerűbb ember az utak, a városok, a gyárak, a műhelyek képzeletéből alkotja meg magának az építés gyűjtőfogalmát, de azért még nem igaz, hogy az építés, csak ebből áll. Ezt inkább az igaz, hogy tető nélkül marad minden építés, ha a kultúra nem ormozza rá a kupoláját. Akik Erec Jisraeleben kutatnak a munkásoknak és akik kutakat fúrnak a tudományok, egyformán az újjáépítés munkálkodnak.

Még tovább megyek. Nemcsak azok munkálkodnak Palesztina megújulásán, akik ott dolgoznak a zsidó kultúráért, hanem azok is, akik megteszik ezt a diaszpórában is. A kultúrát nem lehet trezaurálni, nem

lehet egy ponthoz rögzíteni, nem is kell, mert a földnek bármely frontján művelik is elidegeníthetetlenül a nemzetét marad. Akár Jabnéban, vagy Pumpaditában, akár Rómában, vagy Alexandriában, akár Kordovában, vagy Mainzban éltek és dolgoztak a zsidó kulturhordozók és ha mindazt, amit alkottak, magába is olvasztott az idegen kultura, a munkájuk mégis csak zsidó munka volt és még a késői generációk is az ő munkájuk hatása alatt fejlődtek. A zsidó tudomány minden időben a zsidó nevelés ügye volt és ha burkoltan is: a nemzeti nevelés ügye volt. Nem lehet történelmi folyamatokban megtagadni a dolgok összetartását. Erec Jisraelt azért lehet feltámasztani halottaiból, mert soha, se egy évre, se egy hónapra, de még csak egy napra sem szűnt meg kulturáján dolgozni a zsidóság és mert azok, akik most Jaffa mellett követ törnek az ország-uton, ép úgy ennek a kulturának a neveltjei, mint azok, aki a Jabné nevű tudományos társaságban a hagyományozott zsidó tudomány emlé-

keit és eredményeit tárják fel a világ előtt.

De ha már rátaláltunk a zsidó mult és a zsidó jövő összefüggésére, nem szabad akkor e percben megállani és azt mondani: az újjáépítés ime biztosítva van, hiszen, akinek dolgozni kell, az már munkába állt, a földműves, az iparos és a tudós is. Igaz, hogy már építünk, de nekünk gyűjteni is kell. Minden nemzetnek joga van a kulturájaihoz, akárhol vannak is és mi szétszórtuk a mieinket. De van még ennél is fontosabb tennivaló. Nem csak a szellemi termékeket reklamálni a zsidóság, de a szellemi munkáit is. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy ki kell vonni ezeket a világ közös kulturamunkájából és behelyezni őket olyan körbe, amelyet izoláló törekvések elkorlátoznak. Olyan gondolat ez, amely egyenlő képmunkálással. A zsidók nem vonhatják ki magukat a világkultura relációból. A zsidó tudósok dolgoznak csak tovább is, akár a diaszpórában élnek, akár Palesztinában, az egész világ kulturájáért. De nem szükséges, hogy egészen a felismerhetetlenségig merüljenek el az általános kultura áradatában. Mi elismerjük a világraak ahhoz való jogát,

hogy zsidó elmék produktumaival is gyarapíthassa a közműveltséget, de ezzel szemben viszont ne vitassa a mi jogunkat se, amely kevésbé követelő és amely nem akar egyebet, csak azt, hogy ezeket az elméket a magunkónak vallhassuk.

A zsidó nemzeti megújulásban részletkérdés ez, de nagyon fontos. A megújulás ereje és tempója a meglevenedetett nemzeti öntudat erejétől függ. Ez pedig, nem kell tagadni, igen sokszor a nemzeti hiúságból táplálkozik. A zsidóknak tudni kell, kik az ő nagy tudósai, kik az írók és művészek, mert az ő nevük tölti meg értékesebb tartalommal a nemzeti büszkeséget és ez a büszkeség erősíti meg a zsidósághoz való hozzátartozást. Jabné csak kiinduló pontja legyen a zsidó tudomány reneszánszának. Ebből kell kialakítani a zsidó tudományos akadémiát, olyan társakadémiákkal, amelyek a világ kulturaközpontjaiban gyűjtsék magukba a zsidó tudomány, irodalom és művészet kiválóságait, nehogy megin az a szegény érje a zsidóságot, hogy olyan zsidórol, aki ma alkotja halhatatlan műveit, majd csak ötszáz év múlva állapítsa meg egy nemzsidó akadémia, hogy az zsidó volt.

Lloyd George leszerelést követel

Uj háboru fenyeget. Genuában tárgyalják a jóvátételt. Sürgös minisztertanács Párisban. Az amerikai megbízott nyilatkozata. Európa két táborban

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A helyzet módfelett éles. Poincaré mérgezett mondatai után Lloyd George újra arecal Franciaország felé fordult és robbantó őszinteséggel látja, hogy ez így nem mehet tovább. A német orosz szerződés kinyitotta a világ szemét, Németország felfegyverezheti Orosz országot és nincs mód arra, hogy Európa egyik harmada Európa másik kétharmadát bármilyen kombináció árán igazában tarisza. Lloyd George kijátza az utolsó ütőkártyát. Genuában atarja tárgyalatni a jóvátételt, a szankciókat és a leszerelést. Már nincs szó német-kérdésről, orosz-kérdésről, hanem angol-francia kérdésről. Megmarad-e az antant, vagy felbomlik. Lloyd George bukik-e és vele a béke, vagy Poincaré bukik és vele a háboru. Egész Európa visszafójtott izgalommal figyeli ezt a harcot.

Hétfőn lesz a nagy nap

Az angol és francia szakértők a delegációk vezetőinek ellenőrzése mellett most készítik el az oroszoknak adandó válaszigjegyeket. Ugy látszik, a cél egyrészt egységes front létesítése, másrészt az, hogy az oroszokat megakadályozzák külön szerződések kötésében. Schanzer olasz külügyminiszter kijelentette újságírók előtt, hogy a helyzet komoly ugyan, de

az antantnak nincs szándékában Oroszországnak ultimátumot küldeni.

Francia lapok jelentése szerint a főtanács Genuában összeül. Franciaország kérni fogja a kisanantant a főtanácsban való képviselőtét. A kisanantant előtött megállapodásuk általános európai vonatkozásuak lesznek és érvényességük nem fogja érinteni a versaillesi szerződést.

A konferencia hétfőn teljes ülést tart, amely elé az egész világ nagy várakozással tekint.

Angol hivatalos helyről érkező jelentések szerint Lloyd George csak addig marad Genuában, míg a tízéves békegarancia szerződését a konferencia elé terjesztik. A szerződés szövegét Scialoja és Promazoff jogtudósok fogalmazzák. Valószínűleg hétfőn kerül a teljes ülés elé. A javaslatokat a tárgyalásra való bécésítés előtt fel kell dolgozni, nehogy azok a versaillesi békeszerződéssel és egyéb nemzetközi megállapodásokkal ellentétbe jussanak. A „L'Humanite“ írja:

Poincaré beszéde az antant szakítására fog vezetni.

A konferencia sikere kezd mind kétségesebb lenni.

Háboru vagy béke?

Moszkvai távirat szerint a szovjet-kormány foglalkozik azzal a tervvel, hogy

Németország és Oroszország között katonai és politikai egyezményt fog kötni.

Diplomáciai körökből származó hírek szerint Csicserin állítólag javaslatot tett Bratianunak Beszarábia és a román arany visszaszolgáltatása ügyében, amely szerint Németország elismertetése fejében lemondana Beszarábiáról és a Moszkvába szállított román aranyokat visszaszolgáltatná. Az Intel távirati ügynökség jelentése szerint

Rakovszky megcáfolta ezt a hirt.

Románia és Oroszország között Beszarábia kérdésében semilyen egyezés nem jött létre. A „Daily News“ genuai jelentése szerint Csicserin Pétervárról

szikratáviratot kapott, amelyben az ottani hadiskola értesíti őt, hogy a vörös hadsereg kész minden eshetőségre.

A lap közli továbbá, hogy Odessza és Kíev között a személyszállítást katonai szállítások miatt beszüntették és különösen

a román határ közelében történnék összpontosítások, amelyek részleges mozgósítás jellegével bírnak.

A „Daily News“ e hírét természetesen a kellő óvatossággal és fentartással kell fogadni.

A tegnapi minisztertanács Párisban Barthou sürgönyével foglalkozott, hogy Lloyd George kiváratosnak tartja a legfelső tanács összeülését. A minisztertanács helyesli Lloyd George javaslatát. Ha Millerand időközben hazaérkezik, Poincaré feltétlenül résztvesz az ülésen, amelyet Genuában tartanak. Ha Poincaré nem mehetne, a franciák javasolni fogják, hogy

a konferenciát Párisban tartásuk meg.

A minisztertanács ezután a jóvátétel kérdésevel foglalkozott és úgy határozott, hogy megvárja a jóvátételi bizottság határozatát, ha Németország május 31-i esedékességének nem tenne eleget.

A minisztertanács elhatározta, hogy újabb utasításokat küld Genuába Barthounak, amely szerint tartsa fenn a cannesi határozatokat és a Poincaré memorandumában lefektetett elveket. Poincaré ma résztvett egy tanácskozáson, amely a rapallói szerződést a versaillesi békeszerződés szempontjából tanulmányozta.

A rojalisták pénteken nagy tüntetést rendeznek Németország ellen.

Az összehívó plakátokon sürgetik a Németországba való bevonulást.

1071
2211
Lejár
Hermann Goldschmedt ur
I. Wolfzeile 11

Az ukrán szovjetkormány jegyzékot intézett a bolgár kormányhoz, amelyben követeli, hogy a kormány a Bulgáriában levő Wrangel-csapatokat távolítsa el Bulgária területéről, mert azok további otttartását és segítését ellenséges cselekedetnek tekinti.

A bolgár minisztertanács ma foglal-

kozik az ukrán jegyzékkel.

A lengyel kormány kategorikusan cáfolja azt a hírt, hogy Lengyelország és Németország között másféle tárgyalások, sőt megállapodások történtek volna, mint a felsősziléziai kérdésben folytatott ismert tárgyalások.

Lloyd George békeszózata

„Örültség azt hinni, hogy Európa kétharmadrészét bármilyen kombinációval igában lehet tartani“

Lloyd George legújabb nyilatkozata áll a világ érdeklődésének közepontjában. Lloyd George az angol és amerikai sajtó fogadása alkalmával a következőket mondotta:

— A nagy háború sok kérdést megoldatlanul hagyott és ezzel új háború magvát hintette el. Európa keleti határai még nincsenek kijelölve, bár a lengyel, litván és más országok határait a békeszerződések végleg megállapították. Ma szakadatlan ovakodások vannak a határok megállapítása miatt. Az Egyesült-Államok akár akarja, akár nem, újból belesodródhat egy új háborúba. Ezután célzást tett Lloyd George a távoli Kelet törekvéseire, amelyek ellen Angliának védekeznie kell. Majd így folytatta beszédét:

— A győztes hatalmaknak nem lett volna szabad a legyőzötteket kizozni, mert eljött az ideje annak, hogy a mámor ártalmas köde szétoszoljon. Meg kellene gondolnia, hogy Oroszország és Németország mégis csak kétharmadrészét teszik Európának és örültség azt hinni, hogy Európa kétharmadrészét bármilyen kombinációval igában lehessen tartani. Az új német-orosz szerződés mindenkinek kinyithatta szemét, a végéig feszült a hur. Németország felfegyverzi Oroszországot és ki tudhatja, nem fogják-e a győzelmét a szövetségesek kezéből kicsikarni. Egy általános európai szerződés nélkül gondolni se lehet Európára és az egész világ jövőjére.

A nyilatkozat lenyűgözően mély hatást tett. A nagy eseményekhez szokott újságírók megrendülten hallgatták a nyílt és őszinte fejtegetést, amely a diplomaták magyarázata szerint döntően befolyásolja a béke kérdését.

Vagy az antant bomlik, vagy Poincaré bukik

Génuából jelentik: Lloyd George azt a tervet terjesztette tegnap elő, hogy hívják össze Génuába a versaillesi szerződés szignatárius ha-

Teljes szakítás Franciaországgal?

Tegnap estefelé az a hír terjedt el Génuában, hogy már meg is jött a válasz Poincarétól, amely elvileg visszautasító, de nyitott ajtót hagyott a további tárgyalásra. Ezt a hírt még nem erősítették meg. Poincaré ma délelőttre sürgős minisztertanácsot hívott össze. A minisztertanácson hír szerint

életbevágó fontosságú döntések történének.

Párisi jelentések szerint az a minisztertanács, amely Lloyd Georgenak a lefegyverzési konferencia összehívásáról szóló javaslatát tárgyalta, nem jutott megállapodásra és így a tanácskozás holnap folytatódik. Poincaré ülés után az újságíróknak kijelentette, hogy bár elvben nincs kifogása a konferencia egybehívása ellen, mégis meg kell várni, hogy a németek milyen magatartást tanúsítsanak a jóvátételi tartozások májusi részletének megfizetésével szemben.

Későbbi jelentés szerint Poincaré még kijelentette, hogy május harmadegyediké előtt nem mehet Génuába és így nem vesz részt a konferencián.

talmaik, hogy végre tisztázni lehessen a reparáció és leszerelés kérdését. Az a csapás, amit Lloyd George özzel az indítvánnyal Poincaréra mért, igen súlyos és Génuában is nagy izgalmat keltett. Most minden szem Páris felé irányul, izgatottan várják, hogyan fogja Poincaré a támadást kivédeni. Franciaország számára, a diplomaták szerint, két felfogás lehetséges: vagy folytatják azt a politikát, amit Poincaré legutóbb Bar-le-Ducban körvonalazott és akkor

az antant felbomlik,

vagy hozzácsimul Franciaország a világ közvéleményéhez és

Poincaré megbukik.

Az utóbbi a célja Lloyd Georgenak, aki tisztán látta, hogy a nagy francia közvélemény sokkal többre fogja értékelni az angol szövetséget, mint Poincaré személyét. Lloyd George terve hirtelen felvillanyozta az angol delegációt és nagy lelkesedéssel fogadták az oroszok is, akik nyíltan hangoztatják, hogy ebben a tekintetben teljesen egyetértenek Lloyd Georgeval. A francia delegáció tagjai elkeseredetten nyilatkoznak Lloyd Georgenak legújabb tervéről.

A „Vossische Zeitung“ Vanderlipnek, az ismert amerikai bankárnak az Egyesült-Államok felhivatalos génuai megbízottjának nagy feltűnést keltő nyilatkozatát közli. Vanderlip azt hiszi, hogy

a génuai konferencia Európát két táborra szakítja,

melynek egyikében Anglia, Németország, Oroszország, Olaszország a skandináv államok, Belgium és Csehszlovákia foglalnának helyet, vagyis azok az államok, amelyek ipari tekintetben sürgős szükségük van külföldi piacokra: a másikban Franciaország, Lengyelország, Jugoszlávia és Románia vezetésével azok az államok, amelyek gazdasági produktivitásuk importra szorul.

Lapjelentések szerint a jóvátételi bizottság véleménye szerint a német-orosz szerződés

nem ütközik a versaillesi szerződés 260. §-ába,

mert ennek Németország nagyobb részt eleget tett. Ezzel szemben a „Tempo“ azt jelenti, hogy a jóvátételi bizottság még nem döntött. Rathenau kijelentette, hogy teljes mértékben helyesli Lloyd Georgenak a lefegyverzési konferencia összehívására vonatkozó javaslatát. A német delegáció nem nagy optimizmussal tekint Lloyd Georgenak a szignatárius hatalmak egybehívására vonatkozó javaslatára, mert meg vannak győződve, hogy az angol-francia ellentéteket mint mindig,

most is a németek rovására fogják elsimítani.

A „Giornale d'Italia“ londoni távirata szerint az angol politikai körök nézete az, hogy a hivatalos angol politika az antant fenállása óta

még sohasem fordult olyan élesen Franciaország ellen,

mint most. Ennek következménye a teljes szakítás és felszámolás lehet.

Rudolf Hirsch von Lüderitzbucht

Egy nagyszabeni zsidó, aki husz évig Délafrikában a zsidó nemzeti eszme harcosa volt

Az Uj Kelet tudósítójától

Érdekes emberrel ismerkedtem meg a minap Nagybanján. Egészen véletlenül. Az áprilisi eső ölmos hideget permtezett az ember csontjaiba. Fázós mosolygás köszöntött az ismerőseim arcáról. A kávéház üvegteretü előcsarnokában két zsidó vitakozott, érdemes-e itt élni ebben a kietlen világban. Az egyik — magas, feketezakálú ember — meg van elégedve jelenlegi viszonyaival. Most vitt le Konstantinápolyba egész vonat élmarszallítványt. Egy évig is élhet a hasznából. A másik sokgyermekes kisiparos, akinek csak beteljesülhetetlen vágyai vannak, Palesztinába akar kivándorolni. S amint tünezőz egykedvűséggel hallgatom őket, valaki karon fog. Régi ismerősöm, valaha makkabeista volt Budapesten.

— A délafrikai cionista szervezet elnöke itt van Nagybanján. Nem óhajt beszélni vele?

Nem is várt feleletre, hanem magával vonszolt a közeli cukrászdába. Itt szoktak a kis város cionistái összejönni. Most üres volt a helyiség. Csak az egyik asztalnál ült két -vendég, egy helybeli, a másik idegen. Ez az.

— Rudolf Hirsch.

Először angolul szól hozzám, de intetem, hogy nem értem, erre németül elmondja, hogy mi járóban van. Nagyszabeni lakik és üzleti ügyben jött Nagybanyára. A barátságos beszélgetésből ekkor hirtelen interjú lett. Kérdéseket tettem fel, amelyre ismerősöm gyanutlanul adott kimerítő választ, hiszen a látszat kedvéért nem jegyeztem le, de nagyon is megjegyeztem, amit mondott.

Nagyszabeni Délafrikába

— Hiszen nekem délafrikainak konferálták be Önt? Nagyszabeni pedig meglehetősen messze esik Délafrikától.

— Tényleg az vagyok, de Erdélyből származom. Nagyszabeni születésű vagyok, de husz évig tartózkodtam Délafrikában, azért nem tudok magyarul, csak néhány szóra emlékszem még. 1902-ben vándoroltam ki, ahol Lüderitzbuchtban telepedtem le. Alig három hete tértem vissza Palesztinán át Erdélybe.

— Azt is tudomásomra adták, hogy Ön egyideig elnöke volt a délafrikai cionista szervezetnek.

— Az régen volt. Most a fiatal generációnak adtuk át helyünket, mert az jobban és többet tud dolgozni. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy mi teljesen visszavonultunk a cionista munkától. Ez lehetetlen is, mert a zsidóság fenmaradásának egyetlen lehetősége a nemzeti alappon való tömörülése.

Zsidó élet a Fokföldön

Megkérem beszéljen valamit az ottani zsidó életéről, a hajdaniról és arról, amely most van. Beszéljen önmagáról, hiszen roppant érdekes és az általános zsidó sorsot jellemzi, hogy egy nagyszabeni embert a sors Délafrikába veti, hogy ott a zsidóság újjászületési munkájának vezére legyen.

— Herzl és Nordau is magyarországi származásúak voltak. Ami engem illet, csak annyit mondhatok, hogy letelepedésem után csakhamar bekapcsolódtam a zsidó nemzeti mozgalomba, 1905-ben már részt vettem az első délafrikai cionista konferencián Johannesburgban és egyidőben munkatársam voltam Herzl lapjának, a „Die Welt“-nek.

Az egykori makkabeista a hátam mögött még azzal egészítette ki ezeket az adatokat, hogy Hirsch Rudolf volt az, aki a Zsidó Nemzeti Alap egyik legkedveltebb gyűjtési módját, a perselygyűjtést meghonosította. Ma már alig van zsidó ház, amelyben ilyen persely található nem volna.

Ismerősöm ezután nagyjából megismertette a délafrikai viszonyokkal.

— Itt nagyon erős az éghajlat, ott ellenben örökös a nyár. A hőség, bár néha a 60 fokot is eléri, mégsem elviselhetetlen. Az élet minden tekintetben jobb, mint itt. Mondhatnám, egész más világ van Délafrikában. Az emberek is nagyon különbözőek az itteniektől. Kulturáltabbak és emberesebben gondolkodnak. Nagyobb igényeik vannak, de a munkateljesítményük arányban áll azokkal.

Einstein előadást tart Johannesburgban

— És a zsidó élet?

— Sok földet bejártam, de ritkán tapasztalhatam olyan intenzív zsidó életet, mint Délafrikában. Ha figyelemmel kísérte a zsidó sajtót, észlelhette, hogy a délafrikai zsidóság mindig kivette a maga részét a munkából. Mikor elköltöztem Erdélyből, itt még alig tudtak valamit a zsidóság regenerációjának megindulásáról és Johannesburgban már saját kulturpalotájuk volt a zsidóknak. Érdekesnek találtam és alig bírtam megérteni akkor azt a szokást, hogy a cionista egyesület minden héten fölolvastatja a zsidó sajtót, melyet egy erre a célra alkalmazott szakember tartott. És a közönség oly szorgalmasan látogatta az előadásokat, hogy a kulturház szűknek bizonyult. Amikor márciusban hajóra ültem, akkor kezdtek meg a palota kibővítését. Amint hallottam, Einstein professzort is meghívták, aki legközelebb el is utazik Délafrikába.

Negyedmillió font sterling

Beszéd közben arra az érdekes felfedezésre jutottam, hogy az én ezüsttel behintett hajju, tipikusan angol külsejű ismerősöm feltűnően hasonlít Palesztina kormányzójára, Sir Herbert Samuelre. De nem volt időm ezen sokáig töprengni, mert Hirsch Rudolf ismét érdekes dolgokról beszélt.

— Délafrika egész zsidósága aligha számlál hatvanezernél több lelket, tehát ott kevesebb zsidó él, mint Erdélyben és mindamellett a délafrikai zsidóság aránytalanul többet dolgozik a zsidó reneszánszért. Csak példaképpen említem a Keren Hajjeszód-akciót, melyet ott Restoration Fondsnak neveznek. A délafrikai cionisták — és ott minden zsidó az — alig két hét alatt negyedmillió font sterlinget adott össze Erec Jiszrael újjáépítési alapjára. Igaz, hogy a legtöbb európai állam valutája messze mögötte marad az angol font sterlingnek, az is igaz, hogy itt aránytalanul rosszabb a gazdasági helyzet, de higgye el, uram, lelkesedés és akaraterő híján ott sem lehetett volna ily szép eredményeket elérni. Tagadhatatlan, a délafrikai zsidók nagyon jól tudják, hogy amikor a Keren Hajjeszódnak adnak, önmaguknak adnak.

Beszélgésünk ezzel jóformán véget is ért. Az éjjeli vonatnál ismét találkoztunk. Utközben palesztinai impresszióiról mondott el egyet-mást. Majd a családjáról beszélt, a fiáról, akit az amerikai kormány államköltéségen küldött ki Palesztinába az ottani viszonyok és lehetőségek tanulmányozására. Délelőtt tíz órakor megérkeztünk Kolozárra.

Assér Lemil

Központi szállóban minden este 9-ór
Olga & Teddy
schimmyestélye

HABIMA Erdélyi Zsidó Színpad

Szombaton: Die erste Liebe, operett. 0000000000000000
Vasárnap: bucsuelőadás, Der Jesive bocher.

Glasner

Anémeljunkerek a génuai konferencia zsidó tagjai ellen

Interpelláció a birodalmi gyűlésen

Az Uj Kelet tudósítójától

Berlin, április 28. A német birodalmi gyűlésük még a világ-háború és a rettenetes összeomlás sem hozott annyi csalódást, vér- és vagyonvesztést, hogy egyszer és mindenkorra elnémissék azokat a társadalmi rétegeket, melyek főbűnösök voltak a háború felidézésében. A junkerpolitika és a junker politikusok még a mai köztársasági Németországban is hangos vezetőszerepet visznek és ha a demokratikus irányzat egyelőre gátat is emel érvényesítésük elé, a visszaszorított gyűlölködő politika annál nagyobb erővel tör ki belőlük, ha erre alkalom kínálkozik. A német junkerek is abból az anyagból vannak faragva, mely semmit sem tanul és semmit sem felejt.

Április 23-án a német parlamenti politikusok szélső jobbszárnya, a birodalmi kormány elé interpellációt terjesztett, mely szövegint a következőképpen hangzik.

Azok között, akik mint delegátusok és szakértők képviselik a német birodalmat a génuai konferencián, legalább tízezer olyan ur van, aki zsidó faji származású. A zsidó-fajú német állampolgárok számaránya az úrja származású németekhez viszonyítva elig több mint egy százalék. A keleti zsidó bevándorlás következtében talán már két százaléka emelkedett. Minthogy a Génuába kiküldött delegátusok és szakértők száma összesen harminckilenc, ennek következtében a zsidó faj százalékaránya a német Génuadelegációban csaknem harminchárom százaléki. Mivel igazolja és menti a kormányt a ténykedését, hogy a német birodalmat képviselő delegátusok és szakértők megválogatásában a zsidókat ilyen hallatlan előnyben részesítette.

A német junkereknek tehát nem az a fontos, hogy Rathenau a legkiválóbb pénzügyi szakember: a német junkereknek az a fontos, hogy Rathenau zsidó. És mindegyik az is, hogy Rathenau éppen abból a zsidó társadalmi rétegből származik, mely már csaknem teljesen gyökerét vesztette a zsidóságban és amely teljesen elnémetesedett. Rathenau maga, egész politikai pályafutása alatt nyíltan megtagadta a maga zsidóságát, a zsidó néppel, a legutóbbi időkig semmi közösséget nem érzett. Csak a zsidó nemzeti reneszánsz, mostani hatalmas fellendülése, a palesztinai zsidóság újjáépítésének nagyszerű problémája hozta valamennyire közelebb ezt a nagy politikus koponyát a zsidósághoz. A Keren Hajjeszód-akcióban Rathenau német birodalmi külügyminiszter is részt vesz, teljes politikai súlyával. De amit a zsidó nemzeti reneszánsz nem tudott elérni, azt a német junkerek gyűlölködő politikájukkal akarják kieroszakolni. Nem valószínű, hogy sikerülni fog nekik. Rathenau nem az az ember, akit junkerdemagógiával el lehet téríteni megkezdett útjáról. És ha igen, ha valamikor mégis sikerülne nekik megutáltatni vele a német politikát, — zsidó szempontból semmi kárát nem vallanók. Sőt. A zsidó népnek szüksége van olyan politikai koponyára mint Rathenau és szívesen átvesszük őt teljesen, a német junkerektől.

Az olasz konzul látogatása a zsidó kolóniákon. Jeruzsálemből táviratozzák: A palesztinai olasz konzul látogató körutat tesz a palesztinai zsidó kolóniákban. Eddig Risson-le-Cient, Mikvé-Israelt, Mocát, Kirját-Anavimot és Tel-Avivot látogatta meg és mind-egyik kolóniában hosszabb ideig tartózkodott.

Heves küzdelem lesz a májusí pótválasztásokon

A hivatalos jelöltek névsora. A parasztpárt és a nemzeti párt. Jorga Erdélybe jön.

Az Uj Kelet tudósítójától

A tegnapi minisztertanács, mint azt az Uj Kelet megírta, elsősorban a májusí pótválasztások kormányparti jelöltek névsorát állapította meg. A mandátumok körül olyan heves küzdelem támadt a liberális párt körében, hogy a kormány jónak látta a hivatalos jelöltek listáját a minisztertanács után titokban tartani.

Mára a hivatalos jelöltek névsorának egy részét nyilvánosságra hozták,

a többi, amelyre vonatkozólag még nem lehetett végleges elhatározásra jutni, hír szerint még nem is állapították meg. A nyilvánosságra hozott hivatalos jelöltek névsora a következő:

- Turnuseverin: Mardarescu tábornok.
- Suceava: Barainescu.
- Viznita: Giurava.
- Radautz: Buzduganu.
- Carasen: Mavrodi.
- Étesed: Tanescu.
- Zernest: Jonica mórnök.

Ezeket kívül befejezett tények tekintik Eli Berkovics bukaresti milliomos jelölését, akit a kormány Aradon öhajj győzelemre segíteni. Berkovics az általános választásokon Bukarest jelöltje volt a liberális listán, de mivel csak a tizenhatodik helyen jelölték és tizenhárom liberális választották meg, nem juthatott be a parlamentbe. A Bákarestben utolsó helyen megválasztott Florescu igazságügyminiszter Kóhalmában szerzett már mandátumot és így helyébe a fővárosi listán Andrei Jonesc lett képviselő. Bukarest prefektusa, Niculescu Dorobantu ugyancsak Erdélyben lép fel a májusí pótválasztásokon.

Az ellenzéki pártok a leghevesebb választási kámpányt indítják a kormány jelöltjei ellen.

Nemcsak a nemzeti párt, de a parasztpárt is úgy határozott, hogy a pótválasztásokon minden egyes körületben jelöltet állít. Egyerek tudni vélik, hogy a nemzeti párt és a parasztpárt választási paktumot köt, mások viszont bizonyos elhidegülésről beszélnek a két párt viszonyában. Tegnapi délután a parasztpárt végrehajtóbizottsága ülést tartott, amelyen többek között az erdélyi nemzeti párttal való együttműködésről tárgyaltak és felhatalmazta a pártvezetőséget, hogy folytassa a megkezdett tárgyalásokat és véglegesen tisztázza a két párt viszonyát. A pótválasztásokkal kapcsolatban úgy döntöttek, hogy mindenütt jelöltet állít a párt, ahol szervezetei vannak. Így Aradon Dunitrascu Bumbestit, Burosienon pedig G. Ádámot jelölték. Az országos pártkongresszus kérdése is szóba került és elhatározták, hogy ezt október második felében tartják meg.

Az Aversesu-párt tegnapi választmányi ülésén elhatározta, hogy az időközi választásokon nem vesz részt és minden erejét a vidéki szervezetek reorganizációjára fordítja. A párt részére a kormány által följárnielt őt mandátumot nem fogadták el. Megelégedéssel állapítják meg a néppárt körében, hogy Toma Stelian sem fogadta el a részére felkínált mandátumot.

Az alkotmányreformot előkészítő bizottság tagjai tegnap összeültek, hogy a kormány alkotmányreformját tárgyalás alá vegyék. A bizottságokat kiegészítik az egyes minisztériumok szakreferenciái és több speciális albizottságot alakítanak.

Elhatározták, hogy a bizottság tárgyalásairól időközönként a sajtót tájékoztatni fogják. Az alkotmánytervezet a nyár folyamán elkészül és az őszi ülészek elé kerül. Az „Epoca” megerősíti a hírt, hogy kizárólag az alkotmányreform tárgyalására külön királyi kéziratot alkotmányozó nemzetgyűlést hívnak össze.

Jorga Erdélyben Az „Adeverul” azt jelentette, hogy Jorga Miklós Kolozsvárra indul, ahol több felolvasást fog tartani. Ezzel kapcsolatban ellenzéki körökben híre jár, hogy Jorga ez alkalommal igyekezni fog a nemzeti párttal megegyezni az egységes és kormányképes ellenzéki blokk megalakítására. Egy másik távirat azonban azt közli, hogy Jorga nem Kolozsvárra, hanem Temesvárra utazik, ahol az ottani műegyetemen fog több előadást tartani. Annyi bizonyos, hogy akár Temesvárra, akár Kolozsvárra jön Jorga, felhasználja az alkalmat, hogy az erdélyi politikusokkal érintkezésbe lépjen.

A jiddisek

A drágák, drágák, kedvesek. Pedig a zsidó újjászülés mostani kialakulásában egy állunk egymással szemben, mint ellenfelek. Sok helyütt talán még ennél is keményebben: mint ellenségek. Akiknek nem lehet és nem is szabad soha megbékélniök, akik között nincs kiegyezés és megalapítás: a jiddisek és mi. A jiddisek és a hebraisták. De azért mégis drágák, drágák, kedvesek. Nekünk, itt Erdélyben, Kolozsvárott és: egyelőre. Mert a nagy kulturharc a jiddisek és a hebraisták között csak ott jogos és csak akkor, amikor a zsidó kultúra már a lelkek mélyébe verte gyökereit és ahol a nemzeti gondolat már a legtisztultabb formájában és végső törekvéseiben áll előtérbe és fejlődés útján. Mert ez különbözteti meg a két kultúrterekvést egymástól. A hebraizmus a célt mutatja. A jiddis az utat. Nem mindenütt, de sokszor és sok helyen. Nálunk Erdélyben, Kolozsvárott így van. És ezért drágák, ezért kedvesek nekünk.

Erdély zsidósága alig két esztendeje nőtt belé a zsidó nemzeti gondolatba, a nemzeti élet kiélésébe. Természetes, hogy az erdélyi zsidóságnak ez a magát megelésee két esztendő alatt még nem érezhetett annyira gyökeret, még nem mélyülhetett annyira el, mint amennyire mély és és átértett volna, ha a nemzeti öntudat és szervezkedés már évtizedekre tekinthetne vissza. Minden röstelkedés nélkül állapíthatjuk meg, hogy a mi zsidóságnak nemzeti. élete és érzése még nagyon is a felületen mozog. Hiszen egyelőre csak két esztendő munka van mögöttünk. De éppen azért meg kell ragadnunk és fel kell használnunk minden eszközt, mely alkalmas lehet a zsidó érzés kiváltására és a nemzeti érzés erősítésére. Héber szinpadal talán nem is tudnók ezt a célt elérni. Mert a héber szinpad maga a cél és nem az út. Majd, valamikor, ha a Tarbut mostani növendékei kikerülnek az életbe, amikor a héber szó nemcsak élő, értett, de közönségesen használt beszélgetési forma lesz, az új, az utánaunk jövő generációban: akkor igen. Akkor pusztuljanak majd a jiddis szinpadok. Mint a mankó, amelyre a meggyógyult, megérsődött néptestnek már semmi szüksége sincs — és csak akadályozza az előrejutásban. De addig,

a mi, mostani, még meg nem törzskösödött, el nem mélyült nemzeti és nemzetietlen zsidóságnak mérhetetlen nagy, nemzetnevelő feladatai vannak a jiddis szinpadnak.

Kár, hogy a társulat, mely jelenleg Kolozsvárott működik, az erdélyi „Habima” egyelőre még nem tudta ezt teljesen átérzeni. Pedig mennyit tehetnek! Elsőrangú színészek. Stramer, Stramerne, Waldberg és minőjük előtt Rabinovitzné, olyan szinpadí erők, hogy bátran el szabad velük dicselkedni. Azonban abban a feladatban, melynek elvégzésére a jiddis szinpad hivatva van, a „hogyan” mellett, sőt a „hogyan” előtt ott áll a „mit?” A jiddis szinpadnak nemzetnevelő feladatai vannak és csak az és semmi más adja meg létjogosultságát. És nem mindegy az nekünk, hogy mit adnak a színészek: csak jiddisül legyen. Még akkor sem, ha az irodalmi érték jelszavával indokolnák. Az irodalmat meg tudjuk találni másutt is. A jiddis szinpadon elsősorban a zsidóságot keressük. Azt, amire az erdélyi zsidóságnak leginkább szüksége van.

Nem régen Salom Asch drámáját adták, az „Elbukott”-at. Mint dráma: irodalmi érték. Problémája, eszelekvénye az elbukott, eladott nő életéből van merítve. Az előadásnak megrázó hatása volt. Stramerne a perditá személyében, Rabinovitzné a bordélytulajdonos szerepében, a szinpadí megrázkótt és művészi magaslátán állottak. De ez a darab mégis idegen maradt számunkra és valami fanyar ürességet éreztünk az előadás után. Mert az elbukott és vásárra vitt nő problémája lehet, hogy emberi probléma, sőt az is lehet, hogy Oroszországban és Amerika zsidó gettóiban zsidó probléma. De nekünk, erdélyi zsidóságnak: nem problémánk. Nekünk egyelőre — és tegyük hozzá: hála istennek — más problémáink vannak és a mi jiddiseinknek ezekkel a mi problémáinkkal kellene foglalkozni. Azokkal a problémákkal, melyek a nemzetnevelés, a nemzeti öntudatfejlesztés és erősítés körébe tartoznak.

Bizonyos az, hogy ha a jiddisek ebből a szempontból nem állottak feladatuk magaslátán, ez jórészt a kolozsvári cionisták nemtörődömöségén malott. Ha csak egy kissé több gondot fordítottak volna erre a nagyfotosságnak zsidó kulturintézményre, akkor Salom Asch helyett, vagy legalább is mellett megláthatnánk volna Gordint és Perez-et is. Művészi tehetségben nincs hiány, csak a biztatás, az ösztökélés, a rákényszerítés hiányzott. És ez a mi mulasztásunk.

Tegnap este premier volt a jiddis színházban. Szabó Imre és Darvas Simon rövid egyfelvonásosát adták. Kedves, mulatságos, zsidó szívvel megírt vigjáték. És a mi jiddiseink legyűrték az új darabok betanulása iránt érzett ellenszenvüket. Csak biztatásban van legyen hiány és a régi amerikai konjunktura bettli-darabok helyét az igazi zsidó nemzetnevelő irodalom fogja elfoglalni.

Szeretnők, ha a vidéki szervezetek, melyeknek városaiban Stramer társulata meg fog fordulni, az ügy érdekében éltudatosabb és erősebb nyomást gyakorolnának jiddis művészeinkre, mint mi tettük. Mert nagy zsidó kulturés nemzeti feladatok zászlóhordozói a mi jiddiseink és igaz művészek és zsidók és éppen ezért drágák nekünk és kedvesek. g. j.

Weizmann második látogatása Gaspari kardinálisnál. Rómából jelentik: Dr. Chaim Weizmann, az olaszországi cionista mozgalom vezetőjének, dr. Dante Lattesnek kíséretében a mai napon hosszabb látogatást tett Gaspari kardinális, pápai államtitkárnál. Ez a látogatás már a második találkozás Weizmann és a szentszék között. A politikai megbeszélés a legbarátságosabb mederben folyt le közöttük. Gaspari kardinális annak a reményének adott kifejezést, hogy a palesztinai zsidóság és a palesztinai katolikus egyház között a barátságos együttélés továbbra is lehető lesz.

Glasner Mose németországi beszámolójára minden zsidónak el kell menni vasárnap tíz órakor az Urániába.

Assér Lemil
Minden este 9-hor
Teddy
estélye

00000000
Desive bocher.

HIREK

A sékelbiztos közlései. A marosvásárhelyi körletben, melyhez Marostorda, Csik, Háromszék, Udvarhely és Brassó megyék tartoznak és ahol a sékelakció most van folyamatban, az egyes helységekben a következő elvtársak intézik a sékelügyeket, illetőleg a következőknél lehet a sékelt megváltani: Hirsch Lajos Székelykeresztúr, Simon Lajos Sepsiszentgyörgy, Spitzer Mihály Székelyderes, Gottesmann Vilmos Székelyudvarhely, dr. Rosenfeld Salamon és Fixel Vilmos Szászrégen, Stern Bernát Sódvára, Rubel Lipót Salámás, Büchsenpanner Oszkár Rátosnya, dr. Gersch Hillel Nyárádó, Grosz Elek Gyáradgálfalva, Pálfi Manó Nagybacon, Krausz és Schreiber Málnásföld, Groszmann Fülöp Magyaró, Steinherz Ferenc Marosujvár, Friedmann Henrik Lemhény, Stein Gyula Korond, Dávid Lajos Kigalambfalva, Ohrenstein Fülöp Kovászna, Zélig Henrik Kisnyulas, Kertész N. Dezső Nyárádszereda, Rafael Jenő Nagyborosnyó, Horovitz Jakab Gyáradremete, dr. Klein Vilmos Gyergyószentmiklós, dr. Smilovits Salamon Gyergyóelbör, Struck Adolf Gyergyóvárhegy, Márovics Netty Gyergyóólyes, Farkas Lajos Dédabisztra, Charap N. Galócás-fürésztelep, Kohn Zénó Ditró, Winkler Mór Csikszereda, Lepovits László Csikszentsimon, Paneth Armin Baróth, Klein Albert Brassó, Salamon Béla Backamadaras, Gerson Samu Borszék, Schwarz Miklós Barátos, Sporn Dezső Alsórépa. Kérjük az elvtársakat azokból a községekből, ahova sékeleket tévedésből még nem küldöttünk, vagy pedig ahol a sékelakció még nem kezdődött meg, hogy ezt velünk, valamint dr. Erdélyi Emillel (Targulmuras, Ideal-illatszertár) haladéktalanul közölni sziveskedjenek.

Glasner Móse előadása az Urániában. Glasner Móse németországi körutjáról előadását vasárnap délelőtt pontosan tíz órakor kezdi meg az Uránia mozhelyiségében. Jegyek öt leies árban előre válthatók a Zsidó Nemzeti Szövetségben.

Az albizottságok tárgyalják a költségvetést. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban tegnap délután ülést tartottak a költségvetési albizottságok Bratianu Vintila elnökletével. A pénzügyminiszter kifejtette azokat az elveket, melyek szerint a költségvetést össze akarják állítani. Majd felszólította az albizottságokat, tanulmányozzák az egyes minisztériumok beküldött költségvetési tervezetét és jelentéseiket terjeszték a legközelebbi plenáris ülés elé.

Száz lei — egy éhező orosz élete. Bukarestből jelentik: Dr. Batilliesi, a „Nansen“-bizottság romániai megbízottja, ki Oroszországból nemrég tért vissza, előadást tartott az orosz éhínségről és felszólítást intézett a román közvéleményhez, hogy adományaival siessen a pusztulásra ítélt milliók segítségére. Minden száz lei adomány egy emberélet megmentését jelenti.

A kisanant újságíróinak kongresszusa. Bukarestből jelentik: Ama hírrel kapcsolatban, hogy a kisanant újságírói Varsóban kongresszust akarnak tartani, Bacalbasa, a bukaresti sajtószindikátus elnöke úgy nyilatkozott, helyesebben tartaná, ha a nyár folyamán egy kies csehországi furdóhelyen tartanák meg az összejövetelt.

Cs eszlovákiában kisajátítják a ma gyar politikusok birtokait. Prágából jelentik: A kormány utasítást adott a szlovákiai hatóságoknak, hogy Apponyi, Windischgrätz, Rakovszky és Andrássy szlovákiai birtokainak haladéktalanul kisajátítása iránt tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Felrobbant a lupényi kőszénbánya

Levegőbepülni az „Aranka“-tárna. Százit ember meghalt, harminchárom halálosan megsebesült. Lupényben minden háznak halottja van

Az Új Kelet tudósítójától

Csütörtökön délelőtt borzalmas katasztrófa történt Lupény egyik szénbányájában. A szerencsétlenség, amely nagyobb arányú a két évvel ezelőtti aninai bányarobbanásnál, déli egy óraker történt. Az irtózatos detonáció, mely föld-rengésszerűen remegtette meg az egész várost, halálos megdöbbenést keltett a lakosságban. A város népe pánikszzerűen tödült az urikány-zsilvölgyi bányatársulat „Aranka“ nevű tárnájához, amely felől a robbanást hallották.

A több ezer főnyi kétségbeesett tömeg eleinte megdöbbenéssel állott a tárna beomlott szájánál, melyen át fekete füstfellegek és lángok törtek a szabadba. Senkiségi gondolt mentésre. A szerencsétlenség híre az összes tárnákban beszűntették a munkát és a bányászok megfeszített munkával láttak hozzá, hogy szerencsétlenül járt társaikat megmentésük. Az Aranka-tárna előtt összereseglett tömeg, melyben alig van ember, akinek ne volna halottja, annyira megnehezítette a mentést, hogy a környékbeli katonaságot kellett odarendelni. A mentőosztagok nagy akadályok ellenére behatoltak a felrobbant tárna, amelyben 144 munkás dolgozott. Hihetetlenül megfeszített erőlködéssel sikerült is eddig tizenöt súlyosan sebesültet a romok alól kimenteni, a többiek minden bizonnyal meghaltak.

Tegnap egy század katonaságot vezényeltek ki Hátszegről a rend fentartására.

Sándor király hazautazott. Aradról jelentik: Sándor szász király ma Aradon át hazautazott.

Az Ivria rendkívüli közgyűlése. A kolozsvári hebraisták „Ivria“ kultúregyesülete ma este fél kilenckor rendkívüli közgyűlést tart a Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 52 alatti neológ iskolában. A tárgyszorozaton, a tisztújításon kívül a régi vezetőség beszámolója és egyéb, az egyesület életébe vágó kérdések szerepelnek s ezért az egyesület felkéri tagjait, hogy teljes számban megjelenjen sziveskedjenek.

Újjászervezik a postaforgalmat. Az ország konszolidálásának egyik előfeltétele: a postaforgalom rendezése, megvalósulás előtt áll. A napokban ül össze Bukarestben a posta ügyeket intéző bizottság, amelynek feladata lesz, hogy előkészítse a posta részleges újjászervezését. Ezzel kapcsolatban a bukaresti postavezérgazgatóság felszólította az erdélyi postavezérgazgatóságokat, hogy terjesszék elő azoknak a változásoknak terveit, amelyeket a forgalom megújítása céljából speciálisan kívánatosnak tartanak. A vezérgazgatóság a nagyfontosságú utasításának eredményeként az erdélyi postavezérgazgatóságok ma Nagyváradon értekezletet tartanak, amelyen közös alapon fogják megbeszélni azokat a reformokat, amiket az erdélyi postaforgalom szempontjából szükségesnek tartanak. Értesülésünk szerint a nagyváradi értekezleten az az egyöntetű vélemény fog kialakulni, hogy a posta teljes unifikálása nem valószínű meg Erdélyben és Bánátban. Erre vonatkozólag az igazgatók körében az a vélemény, hogy az unifikálást nem lehet és nem is kell teljes egészében végrehajtani, csak ott, ahol az a forgalom hasznára válik. A nagyváradi értekezleten újból felszínre kerül a kolozsvári szikratávíró állomás felépítésének ügye. Három hónappal ezelőtt értesítették a kolozsvári postavezérgazgatóságot, hogy már tavasszal megkezdik a szikratávíró építését. Erre vonatkozólag azonban a mai napig sem érkezett újabb intézkedés. Értesülésünk szerint Ilie postavezérgazgató az igazgatók mai értekezletén szóvá teszi ezt az ügyet is és kéri fogja, hogy a kormányhoz intézendő memorandumban helyett foglaljon a kolozsvári szikra-

távíró felépítésének ügye is. Rendkívül érdekes a bukaresti postavezérgazgatóságtól a kolozsvári igazgatósághoz érkezett félhivatalos értesítés, mely szerint a vezérgazgatóság hajlandó az új tarifát jelentékenyen enyhíteni.

Az angol sajtó Herbert Sámuel londoni látogatásáról. Palesztina zsidó kormányzója, Sir Herbert Sámuel látogatás céljával Palesztinából Londonba utazott. A kormányzó a közelmultban súlyos spanyolbetegségen esett keresztül és mostani londoni útja egészségi állapotával is összefüggésben van. Egyes anticionista angol lapok fölhasználták ezt az alkalmat arra, hogy a kormányzó lemondásának híreit kolportálják. Ezekkel a hírekkel szemben a „Westminster Gazette“ április huszonharmadik számában teljesen megbízható forrásból közli, hogy Sámuel kormányzó lemondásáról terjesztett hírek teljesen légbőlkapottak és a Tudor generális nevével kapcsolatba hozott kombinációk ennél fogva minden alapot nélkülöznek. Tudor generális nem mint Sámuel kormányzó leendő utóda, hanem mint a Palesztinában állomásozó brit katonaság parancsnoka indult el Palesztinába. Sámuel kormányzó távollétének ideje alatt a kormányzó teendőket helyettese, Sir Wyndham Dees látja el. A kormányzó valószínűleg már június első felében visszatár Palesztinába.

Filharmonikus koncert Satu-Maren. Hétfőn este tartotta meg a Satu-Marei Zenekedvelők Egyesülete harmadik filharmonikus hangversenyét Tonházi Ferenc esztendőművész, a marosvásárhelyi városi zeneiskola tanárának közreműködésével. A hangverseny műsora és elért művészi nívója egyaránt meghaladták a kisvárosi mértékeket s méltó elismerést kelthettek volna nagyobb zenei gócpont hangversenytermében is. A hétfő esti hangverseny műsorának első száma Liszt Dantaszimfóniájává, Dante isteni színjátékának összevont programzenéje. Az Inferno-tételnek a pokol borzalmaiból ábrázoló giganatikus zeneköltésével, a purgatóriumnak megkapó zenekép-letével, valamint a Magnificat-tételnek a női énekkel kombinált motívumai a művészi bevezetés háttérét képezték. Ezután Tonházi Ferenc gyönyörködtette a hallgató-

ságot kiforrott eselójátékával. Volkman Concertjét, majd Popper Dávid három szerzeményét adta elő Hoffmann Rudolf zongorakísérete mellett. Végül a zenekar Wagner Lohengrind-nyitányát, majd Händel Suite-jét adta elő meglepő bravurral. Az Uránia nagytermet teljesen megtöltő közönség melegen ünnepelte Hoffmann Ferenc karmestert, aki a betanítás fásasztó munkáját minden díszlettel megérdemlő buzgalommal és tudással véggezte és a vendégművészt. (s. m.)

A zsidó legionisták első kolóniája. Jeruzsálemből táviratozzák: A palesztinai kormány hozzájárult ahhoz, hogy a volt zsidó legionisták részére Chebron táján, Tel-Arad község mellett nagyobb földterületet szaksítanak ki kolóniaalapítás céljából és már hozzá is kezdtek az az építő munkához, nevezetesen a kutak furásához és a esatornázás előkészítéséhez. A szomszédos arab fellah lakosság nagy örömmel üdvözölte a legionistákat. Az arabok raponta meglátogatják az új kolóniát, hogy a kufurási munkálatok eredményéről érdeklődjenek. Az új kutak és esatornázás ugyanis az arabok részére is nagy gazdasági haszonnal fog járn.

Panamák. Egyszerre három újabb nagy panamáról ad hirt a Lux távirati iroda. Vaitoianu tábornok, aki Constantinescu távollétében a földművelésügyi minisztérium ügyeit vezeti, a gabona kontingentálása körül elkövetett visszaélések ügyében a vizsgálat folyamán több hivatalnok letartóztatását rendelte el. Még nagyobb panama nyomára jöttek a hadügyminisztériumban, ahol a régebből ismert visszaélések ügyében folytatott vizsgálatok során újabb visszaéléseket fedeztek fel. Megállapítást nyert, hogy papír, nyomdai iparcikkek, térképek, albumok rendelésével, melyekre senkinek nem volt szüksége, mintegy száznegyvenmillió leivel károsították meg a kincstárt. A vizsgálat lefolytatását a legfelsőbb számvevősékre bízták. Mára kiderült, amit amugyis sejtteni lehetett, hogy Marinovici, a bukaresti sziguranca könyvelőosztályának igazgatója, akik állott halántékkal találtak a ploestii temetőben, sikkszta miatt lett öngyilkos. A szigurancaigazgató hivatali helyiségeinek hatósági felnyitásokor megállapították, hogy Marinovici a rabizott pénzekből kétszáznyolcvanezer leit sikkszatt el. Ezen az alapon vizsgálatot indítottak Marinovici régebbi üzelmeinek kikutatására.

Kártyabarlang a Tháliában. A rendőrség végre erélyes kézzel akar véget vetni annak a féktelenül elfajult kártyaszervevénynek, amely sok ember egzisztenciáját tette tönkre. Nyílt titok, hogy Kolozsvár egyes kávéházaiban és külvárosi italméreseiben hatalmas tételekben folyik a játék, amely néhány professzionista játékoson kívül csak a kávéház tulajdonosának jövedelmez. A rendőrség tegnap délután nagy razzitát tartott a hírhedtebb kártyabarlangokban, de kevés sikerrel, mert csak a Thália kávéházban sikerült nagyobb társaságra akadni, amelynek legnagyobb része azonban a rendőrség közeledtének híre a hátsó kijáraton elmenekült. Tizenöt játékost igazoltattott is a rendőrség, akik között több orvos, ügyvéd és katonatiszt volt. Ejjel egy óraker a rendőrség több sikerrel megismételte a razzitát és a Thális-kávéházban hatvan embert igazoltattott le házárdjáték közben. Közismert kolozsvári emberek és muakanéllküli, gyanus emberek üttek a kártyasztal körül. A rendőrség megállapította, hogy ezresekbe játszottak bacaratot és chemin de fait. A bankban kétezer leit találtak. A rendőrségnek tudomása van arról is, nem volt ritkaság a husz-harmincezer leies bank sem. A rendőrség a kávéház tulajdonos ellen megindította az eljárást, amelynek lefolytatásáig előzetesen megvonta a játékgendélyt.

Ha gyorsan kiszolgált, fontososan kímélt és jó tűzifát akar, forduljon a **Frenkel-fatelephoz**

1347

(volt Janovits és Tsa) Strada Apriejoar clar (Gyűfőgyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-64.

a Hag
bünto

Ann
kérésne
Hagb
mi köz
vezető
bíró en
zattá to
öröktizo
öröktizo
zicós f

A fe
dolt el
este tar
érdembe
márközb
játékos
kintve s

a feg
szakas

tendenci
lemben
dással é
serevés
társadal
lyet a fe
dolt el

Mint
közösen
bíró az
ében a
széről
miatt tíz
javára.
a Haggi
len göll
büntető
és szeri

A
történ
toria k
nekem
tett, k

Ug
Maksai
jelenté

Az ő
gólusza
ban ny
Hát ezt
a mi tes
lia is m
vekkel f
hannak,
segtől el

A pa
keze gy
ségén. A
nak a k
székkel,
meg is
hátat for
tíket me
nagy izg
beszögezt
ment. Cs
parasztok
mindenk
asszonyh
Máikera

Még
a tiszta
tak-e mé
mükben,
őket a le
ő maga
lehet tud
igazság,
halászok
ból. A
amire ne
volt puff
ismerni.

A ter
bünös lel
Elsőn
bené látt
a női ter
akadozva

Vészbíróóság

a kolozsvári fegyelmi bizottság

A Haggibhor—Victoria bajnoki mérkőzés epilógusa. Hogyan büntet a futballkonvent Jordáki Lajos előadó lemondott. Koncz elnök is távozik

Az Új Kelet tudósítójától

Annak a bonyolult bajnoki mérkőzésnek, amely április 9-én a Haggibhor és Victoria futballcsapatai között lejátszott és a mérkőzést vezető Gergely Aladár szövetségi bíró energiátlansága folytán bohózzá lett, a játékbizottság elnöksége április 27-én, szombaton este tartott ülésén szociális folytatása volt.

A fegyelmi bizottság Koncz Rudolf elnök vezetésével csütörtökön este tartott gyűlést tárgyalta le az előző ülésen a Haggibhor—Victoria mérkőzésen szabálysértést elkövető játékosok ügyét. Az ítéleteket, eltekintve attól, hogy a játékosok

a fegyelmi szabályzat világos szakaszai rendelkezéseit mélyen sértik,

tendenciózus és rosszakarátu szelvényben hozták. Jogos felháborodással és mindenben indokolt elkeseredéssel fogadta Kolozsvár sporttársadalmát a *justice mordot*, amelyet a fegyelmi bizottság Koncz Rudolf elnökkel az élen elkövetett.

Mint ismeretes, az előző mérkőzésen Gergely Aladár szövetségi bíró az első félidő negyvenedik percében a Chifor Victoria-játékos részéről elkövetett szándékos hands miatt tizenegyet ítélt a Haggibhor javára. A büntetőrúgást Braun Béla, a Haggibhor centerhálfa védhetetlen góllá értékesítette. A tizenegyes büntetőrúgás folytatása a bírói jelentés szerint a következőképp hangzik:

A tizenegyes büntetőrúgás megtörténte után a 41. percben a Victoria Komáromi Vilmos nevű játékosa nekem rontott és megfenyegetett, hogy itélkezésemért fogunk még ma találkozni.

Ugyancsak fenyegetőleg lépett fel Maksai Viktoria-kapus is, akinek kijelentéseire azonban nem emlékszem;

továbbá a legilletlenebb és trágár szavakkal sértetett Istvánffy Victoria játékos, még pedig oly hangosan, hogy a nézőközönség egy részét is magával ragadta. „Ki kell rugni!”, „Menjen ki maga...”, ami ellenem majdnem tettelegességet provokált.

Ekkor felszólítottam Komáromit és Istvánffy, hogy hagyják el a pályát. A Victoria csapata a játékban tovább résztvenni nem akart. Ujra kezdés előtt látva, hogy az előzőleg kiállított Komáromi és Istvánffy játékosok újabb felállottak, ismételt felszólítottam őket a pálya elhagyására, amit azonban nem teljesítettek. Határozatlan kijelentem, hogy a két játékosnak a pálya elhagyására való kényszerítése

testi épségem veszélyeztetését vonta volna maga után.

Igy szól a bírói jelentés, amelynek adatai és a játékosok vallomása alapján a játékbizottság elnöksége a játékbizottság négyheti felfüggesztéssel büntette Komáromi Vilmos és Istvánffy János Victoria játékosokat. A fegyelmi bizottság teljesen figyelmen kívül hagyta a fegyelmi szabályzat 30. §-át, amely szerint súlyos sértés esetén első ízben 4-8 havi felfüggesztés a játékos büntetése. A vádat képviselő Jordáki Lajos előadó négy és félhavi felfüggesztést javasolt a súlyos bíróisértést elkövető Victoria-játékosokkal szemben, a Koncz Rudolf elnöklete alatt Grimm Kálmán (CCFR) és Pincés Lukács (KKASE) szavazó-tagoktól álló vészbíróóság ennek dacára minden sport- és jogérzés megcsufolásával

négyheti felfüggesztést alkalmazott.

Egyenesen komikusan hat a büntetés időpontjának április 10-től kezdődő érvényességü megállapítása. A husvéti serlegmérkőzéseken a Comitetal Regional — igen helytelenül és szabályellenesen — játékgendélyt adott az összes felfüggesztett, sőt a jogerősen eltiltott Takács György (CCFR) játékosnak is. Koncz elnök távollétét felhasználva, a fegyelmi bizottság újabb lépéssel gyarapította a Comitetal Regional indokolatlan és szabályellenes játékgendélyadási passzióját. Csak így történhetett meg, hogy a Gergely Aladár szövetségi bíró jelentésében súlyos vádakkal illetett Victoria-játékosok résztvehettek az április 23-án megtartott Victoria—MTK bajnoki mérkőzésen. Jordáki Lajos fegyelmi bizottsági előadó a minden bázist nélkülöző újabb szabálysértés hatása alatt

le is mondott tisztességéről, amit a fegyelmi bizottság csütörtök esti ülésén hivatalosan is tudomására hozott a bizottságnak. A bizottság azonban nem fogadta el Jordáki önértékelését és sporttisztességére való bejelentését, hanem kényszerítette, hogy előadói tisztét tovább is ellássa.

Súlyosbíttja a fegyelmi bizottság eljárását, hogy a rendkívül onyhe büntetéssel sújtott Victoria-játékosokra az április 10-iki joghatályt a bizottság tagjainak szándékos félrevezetésével mondták ki. A Victoria büntetett játékosai ugyanis közismerten résztvettek az április 23-iki Victoria—MTK bajnoki mérkőzésen, ennek ellenére a védelmet ellátó Salvan Virgil labdarúgószakszövetségi elnök, Morár Teofil szövetségi kapitány, valamint a vádolt játékosok határozatlan kijelentették, hogy az április 9-én lejátszott Haggibhor—Victoria bajnoki mérkőzés óta nem szerepeltek nyilvános mérkőzésen.

A fegyelmi bizottságnak ez az eljárása természetesen tovább súlyos szabálysértéseket vont maga után. Polák Dániel, Braun Béla és Bornstein József Haggibhor-játékosokat a fegyelmi szabályzat 28. és 29. §-ába ütköző, „játékbíróval szemben való tiszteletlen magatartás” — amiért első ízben csak dorgálást ir elő a szabály — és „engedetlenség a játékbíróval szemben” címen egyenkint 2 heti felfüggesztésre büntette. Amíg a Victoria-játékosokkal szemben állapította meg a bíróisértés tényét, addig a Haggibhor játékosait az április 30-iki MTK elleni fontos bajnoki mérkőzésre meghandicapelendő,

a vád képviselőjének javaslatára

val szemben olyan súlyos büntetéssel sújtotta,

amely a bírói jelentés szerint semmi körülmények között sem indokolt. A kritika jogán követeljük a játékbizottság ellenőrző bizottságtól, nyilatkozzék: összeegyeztethetőnek tartja-e lelkiismeretével, tárgyilagosságával és a szabályok szigorú paragrafusával, hogy azt a Maksai Viktoria-játékost, aki fenyegetőleg lép fel a bíróval szemben és Morár Teofil Victoria intézőt, aki a bíró és Vatanu Sabin a mérkőzésen határbíróként szerepelt szövetségi bíró jegyzőkönyvi vallomása szerint

terrorizálta és fenyegette Gergely Aladár szövetségi bírót

és itélkezéseivel befolyásolni igyekezett őt, büntetlenül futni engedni, elnézi, hogy a játékos súlyos szabálysértése ellenére tovább is nyilvános mérkőzéseken szerepelhessen, Morár Teofil pedig, mint szövetségi kapitány és mint egyetemi intéző reprezentálhassa a kolozsvári sportéletet, a sokkal kisebb szabálysértést elkövető Haggibhor-játékosokat pedig teljesen indokolatlanul és szabályellenesen kényszerpihenőre kárhoztassa.

És nyílt kérdést intézünk a kolozsvári és a romániai összes képesített szövetségi futballbírókhoz: merik-e testi épségük és egyéni szabadságuk veszélyeztetése nélkül vállalni nyilvános mérkőzések vezetését, akkor, amidőn a fegyelmi bizottság ítéleteiből nap-nap után szomorúan kétségbeesítő megnyilatkozásokat látják, hogy a kolozsvári sportkerület legfontosabb szerve nem áll hivatása magaslatán és ezt az Ibl Károly dési Unio-játékost, aki

szándékosan a bíró felé rug,

téhat a bíró tetteles bántalmazásának kísérletét követi el, mindössze két havi játékbizottság felfüggesztéssel bünteti.

A fegyelmi bizottság csütörtök este tartott ülése sokáig fekete napja lesz a kolozsvári és a romániai egyetemes sportéletnek. Aki bírónak meri felmenni szavát valamely vitás kérdésben, aki purifikatori és büntető hatalmat vindikál, álljon hivatása magaslatán. Tudjon elfogulatlan, tárgyilagossá és igazságos lenni. Egyéni érdekeket, klubszempontokat ne engedjen érvényesülni.

Értesülésünk szerint a fegyelmi bizottság sérelmes ítéleteit egy a Vic-

A kötény

Ira J. L. Perc

(3)

Az öregek sóhajtoznak: bizony a gólusban vagyunk. A fiatalok azonban nyugtalanok, kiabálnak: Hát ezt mi eltűnjük, eltűnjük, hogy a mi testvérünket... miként a biblia is mondja. Az ifjak botokkal, kövekkel felfegyverkezve, a parthoz rohannak, hogy a zsidó lányt az ellenségtől elragadják...

A parton here van. És Izrael keze győzedelmeskedik az Ur ellenében. A paraszok segítségért futnak a külvárosba és a segítség fejéskel, dorongokkal, vasvillákkal meg is érkeznek... És Izrael hősei hátat fordítanak... Alig tudják életüket megmenteni... Malke anyja a nagy izgalmtól meghalt... Apja beszögezte háza ajtaját és világgá ment. Csak késő ősszel, amikor a paraszok a partot elhagyták és mindenki visszatért a maga falujába, asszonyhoz, gyermekhez, találtak rá Malke-ra...

Még a mai napig sem lehet tudni a tiszta valót. A paraszok haragudtak-e még rá vagy attól való féltelmükben, hogy a falujukba is követi őket a leány, dobták a folyóba avagy ő maga vetett véget életének: nem lehet tudni. Röviden csak annyit az igazság, hogy a'szent napok előtt a halászok kifogták holttestét a folyóból. A hulla nyakán kötél volt, amire nehéz követ erősítettek. Fel volt puffadva, de azért rá lehetett ismerni...

A temető árkában temették el, bűnös lelkéből gonosz szellem fakadt. Elsőnek szlicheszkor az öreg gaboná láta. Félholtan vándorogott fel a női templomba, ahol sápadt arccal akadovva beszélt el, hogy mit látott.

A halott kikelt sírjából, végighaladt a piacra, az apja házáig ment, kopogott az ajtón, egy pillanatig várakozott, majd amikor látta, hogy nem nyitják ki az ajtót, az ablakhoz ment és dörömbölni kezdett rajta. Hogy erre se kapott feleletet, az apját, snyját szólította és a körmevel összevissza marta az arcát...

Röviddel utána egy ember a városkában éjjel hirtelen rosszul lett, elküldte szolgáját a patikába. De nem jött vissza. Reggel ott találták a Malkeék háza előtt eszméletlenül. Amikor magához tért, ezeket beszéltte el:

— Láttam őt... A szeme csillogott, mint a gyémánt, fekete haja ráomlott fehér halotti ruhájára... Körmevel az ajtót kaparta, szüleit hívta. Az ablakhoz is elment, azt is kaparta és így kiáltozott: apám, anyám!

Később mások is látták. Végre megszökták...

És Rachovban asszonyszemély nem merészkedett ki estenként a házból, ne hogy a gonosz szellemnek hatalma legyen fölötte...

Egy este Szorele hazajött kosarával. Az anyja utközben betért az egyik boltba. Szorele éppen tüzet akart gyújtani, amikor az anyja nagy örömben berohant a házba:

— Nem fogsz többé kosarakat cipelni, lányocskám! Nem kell ezentúl a partra menned!

Szorele elsápadt.

— Mi történt, anyám?!

— Hogy mi történt? Hazajött a völgyenyed az erdőből és el is jön hozzánk. Éppen most találkoztam reb Pinchesszel... Rögton itt lesz egy minjan emberrel és a szükséges barapnivalóval, ahogyan ígérte...

Szorele a diványra rogyott és sírásra fakadt...

— Sírjál, lányocskám, sírjál, hullass hálakönyveket, amiért az isten fehragyogtatta szerencséd napját, amelyről egy-egy sugár majd nem is vetődik. Hallod, lánykám, rám szeretném üres kézzel fogadni, ha ugyan meg is ígérte, hogy ő gondoskodik mindenről. Vettem néhány heringet, egy kis főtt krumplival megteszi...

Szorele a párnába temette az arcát...

— Jól van jól, kis lányom. Valaha én is így tettem. Tudja isten, minden ostobaságra gondoltam akkor...

Az asszony tesz-vesz, tüzet gyújt, a burgonyát a tűzhelyre állítja... A tűz vigan lobog, a víz forr, a burgonya már meg is puhult, csak le kell szűrni. Hirtelen észbe jut, hogy nincs só a háznál...

— Szorele, aranyom, hozz a boltból sőt!

Szorele rá se hederített.

Anyja kérte könyörgött, csókolgatta, anyai hatalmára hivatkozott, de semmisse használt.

— Ha nem mégy te, majd megyek én!

Szorele föltápázkodott és elindult a sórt.

Elmulott öt perc, tíz perc, a krumpli már át van szűrve, de Szorele még mindig nem jött vissza. A bolt itt van a szomszédban. Az anyja a kapuhoz fut, szétnéz. Szorelenek se hire, se hamva... A nevével szólítja: Szorele, Szorele! Nem felel, senki. Rosszat sejt, magára kapja kendőjét és kiszalad az utcára. A szive azt sugja, hogy valami baj történt.

Az anyai szív fél próféta. Való-

ban el is találta. Tényleg szerencsétlenség történt.

Amikor Szorele a diványon fetrengett, feloldódott a köténye és amikor az udvaron keresztül futott, elvesztette a kötényt. Nem vette észre és kötény nélkül szaladt a boltba... A többi már talán mondanom se kell...

Az utcán éppen akkor bolyongott a gonosz szellem... Valakibe bele akart rejtőzni, egy olyan leányba, akin nincs kötény... Szorele éppen kötény nélkül volt... És ahogy a boltba lépett és a száját kinyitotta, hogy sőt kérjen, felkurjantott, ahogy a parasztleányek lenn a parton szokták:

— Haj, haj, csuhajha!

Mert a gonosz szellem már belesont a száján keresztül!

És mindjárt letépte a kendőt a fejről, leeresztette a haját, a szeme pedig elkezdett ragyogni, mint az égő parázs.

És hirtelen kiugrott a boltból, egy ledér nótába kezdett, amelyet odalenn a parton szoktak énekelni, végigtáncolta a piacot és újra azt kiabálta:

— Haj, haj, csuhajha!

Egyszerre csak, usgyé, mint a nyíl, neki a parthoz vezető utnak...

Amikor az anyja a piacra ért, az emberek az ámulattól, mintha megdermedtek volna. A boltosnak meredt ujjal mutatott a part felé.

Izrael hősei bizony nem fogják többé megmenteni... Még jól emlékeznek a Malke idejében lefolytatására... Még él néhány öreg ember abból az időből. Az egyiknek a fél füle hiányzik, a másiknak fél orra. Nincsen bátorságuk. Csak sóhajtoznak...

toria, mint a Haggibbor megfélebbézi a kolozsvári Comitatul Regional Felebezési Tanácsához. Reméljük, hogy a Comisia de Apel, amelynek tagjai között nagy sportmúlttal és jogi tudással felkészült józan ítélletű férfiak vannak, sürgősen revizó alá veszi a fegyelmi bizottság lehetetlen döntéseit. Reméljük, hogy ez a bizottság igazságos és szabályoknak mindenben megfelelő ítélkezéseivel megnyugtató Kolozsvár sportársadalmát kedélyt. A tisztulási folyamat egyébként, — értesülésünk szerint, — már kezdetét vette.

Koncz Rudolf, a fegyelmi bizottság elnöke maga is belátta, hogy súlyos mulasztást követett el a tárgyalások vezetése során és a személye ellen megnyilvánuló felháborodás hatása alatt lemond tiszttségéről.

Ha a Felebezési Tanács radikális és gyors intézkedése meg nem állítja utjában a fegyelmi bizottság által megindított sportbotránylavinát, úgy félt, hogy a rendkívül elmégesedett helyzet maga alá temeti az egész erdélyi sportéletet, ami pedig egyetlen igazi sportembernek nem lehet a célja.

KÖZGAZDASÁG

Milgen sorrendben utalják ki a vagonokat

Május elsején új intézkedések lépnek életbe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Megírta az Uj Kelet, hogy a közlekedésügyi minisztériumban elkészült a vagonkiutalások új rendjéről szóló rendelet, amelyet április utolsó napjaiban tesznek közzé. A vagonkiutalásokat ezután nem a vidéki kerületi igazgatóságok, hanem külön e célra felállított központi igazgatóság irányítja. A vasúti kocsikat az áru beraktározásának sorrendjében fogják kiutalni tekintet nélkül arra, katonai vagy magánállományról van szó. Az áru beraktározására azonban külön intézkedések történnek, amelyeket alább közlünk:

1. Azok az áruk, melyek a CFR. részére vannak címelve: élelmiszerek, fa és szén, akár CFR-üzemek, akár CFR-hivatalnokok részére.

2. Olyan áruk, amelyeket katonai és polgári hatóságok részére adnak fel.

3. Magánosok részére szóló szállítmányok.

4. Petróleumtermékek ciszternákban és hordókban.

Az árukerakálással egyidejűleg a fuvarleveleket is letétbe kell helyezni. Azokon az állomásokon, ahol elegendő raktárhelyiség nem áll rendelkezésre, elég a szállítólevél benyújtása és az árut később lehet berakni. Egy napon senki nem vehet öt vagonnál többet igénybe. Nagyobb és külföldre szóló

De az özvegy mégis csak az anyja. Ő maga fut folyóhoz. Ahogy odaér, a leányát kör közepén találja. Az egyik karját a levegőben lóbálja, a másikkal egy parasztleány vállát veszi körül és veszett táncot jár vele... A zenét néhány flóta és harmonika szolgáltatja, a körben álló legények tenyérrel és lábbal verik hozzá a taktust... De az anya nem érez ilyenkor félelmet. Közéjük tör.

— Gyilkosok, rablók! Hát nem látjátok, hogy meg van támadva, hogy a rossz szellem szállta meg?! Az anya elől meghátrálnak, az anyai hangtól megrémülnek. A „rossz szellem” megteszi hatását. A flóta elhallgat. A leányához rohan, kiszakítja a parasztközül és ordítja: — Barmok, nézzétek csak a szemét, a kibontott haját... Nézzétek, hogy remeg! Hát kivel táncoltok? Hol a szemetek? Nem látjátok, hogy meg van babonázva... Épen az eljegyzését akartam megtartani, fél órával ezelőtt — panaszolta tovább. Valóságos aranybánya... Sőt küldtem a boltba... A piacon megszálta a rossz szellem, bizonyosan a Malke bűnös szelleme...

Ez aztán még nagyobb hatást váltott ki... A parasztközül sátraikba... Az anya még szorosabban szívéhez szorította a leányt.

— Ne félj, bogaram, ne remegj, holnap, isten segítségével, kiüzzük majd belőled a gonosz szellemet... És a félholt leányt hazavitte...

Az apti caddik, isten nyugosztalja, a gonosz szellem kiűzéséhez szükséges magyarázatok kíséretében elküldte botját a rachovai papnak...

áruszállítmányok részére a központi bizottság külön tehervonatot indít.

A vagonkiutalásokkal kapcsolatban különben az a helyzet állott el, hogy a vidéki bizottságok felosztásával jelenleg nem történnek intézkedések az áru továbbításra vonatkozólag, az új központi bizottság pedig csak május elsejétől kezdve intézkedik. Az ország különböző részéből ezért tömeges panasz érkezett a közlekedésügyi minisztériumba, hogy az állomásokon a feladott árut nem továbbítják. A közlekedésügyi minisztérium ezért tegnap elrendelte, hogy az állomásokról mindenképp a romlandó árut azonnal továbbítsák és május elsejéig intézkedéseket közzélenül a közlekedésügyi minisztertel körjenek az állomásfőnököknek.

Belföld

(x) A temesvári kereskedők tiltakoznak az erdélyi cseh mintakiállítás ellen. Temesvárról jelentik: A kereskedelmi kamara tiltakozó jegyzéket szerkesztett a bánáti iparosek nevében, amelyben tiltakozik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara eljárása ellen, amely szerint Erdélyben és a Bánátban csehszlovák árumintakiállításokat akarnak rendezni a temesvári kamara megkérdezése nélkül.

(x) Áprilisban 45 millió volt a fényüzési és forgalmi adó Erdélyben. Bukarestből írják: A pénzügyminisztérium közlése szerint április folyamán Erdélyben forgalmi és luxusadó címen 45 millió leit fizettek be.

Rögtön másnap hozzáfogtak a munkához.

Az egész hitközséget egybehívták. A templom színpad megtelt férfiakkal, a karzat szulfola volt nőkkel...

A templomszolgálat behozta a halottmósdaszkat, az almemorra helyezte. Szerelet ráfektették és egy fekete kezűvel letakarták.

Az öreg rabbi az apti caddik botjával a kezében főként a lépesőn a frigidárhoz és arca az almemora felé fordult. A fekete lepellel letakart leányra nézett, valami imát mormolt, botjával hirtelen a lépeső felé suhintott és megszólalt:

— Távozz, gonosz szellem! A hívőket rémület fogta el. A gonosz szellem azonban hallgatott.

A rabbi újra megszólalt: — Gonosz szellem távozz! Követem, parancsolom!

A férfiak remegtek, az asszonyok ajúlóztak...

A gonosz szellem rá se hederített. Az öreg rabbi az égi hatalmakat hívta segítségül, átkokat szórt rá, az apti szentire apellált, de mi sem használt...

A rabbi körülnézett. Gondolkozott. Az ajtónál lévő örökmécsre és perselyre esett tekintete. Hirtelen megértette a gonosz szellem konokságát. Ezért nem távozhatott az ajtón keresztül. Az ablakot kémlelte. Botjával az ablakra suhintott. Az üveg esőrömpölvé hullott a padokra. A hívőket bozsalom fogta el...

És a gonosz szellem valóban távozott...

De mire a fekete leplet fölemelték, Szerele halott volt...

— Löwenkopf Kálmán fordítása

(x) A malomtulajdonosok küldött-sége a pénzügyminiszternél. Bukarestből táviratozzák: Bratiannu Vintilla pénzügyminiszter tegnap reggel kihallgatáson fogadta a malomtulajdonosok delegációját, amellyel hosszasan tárgyalt. A tanácskozásokban résztvett Sassu kereskedelemügyi miniszter is. A malomtulajdonosok kijelentették, hogy hajlandók az államnak 5000 vagon lisztet átadni, de csak akkor, ha árát 5-50-ról 6-50-re emelik fel.

(x) A kormány gépeket kér a német kártalanítás fejében. Bukarestből írják: A kormány az az intenciója, hogy a háborús kártalanítások alapján Németországtól különféle anyagokat és gépeket követel. Az erre vonatkozó tárgyalásokat már megkezdték.

(x) Rendezik a rekviráló bonok ügyét. Bukarestből írják: A pénzügyminisztérium most tanulmányozza a rekviráló bonok kifizetésének kérdését. A hadsereg ugyanis ilyen bonokat tömegesen állított ki. Valószínű, hogy külön alapot létesítenek a bonok szánására.

(x) Az állami áruraktárak kiürülése. Bukaresti jelentés szerint az iparügyi minisztérium értesítette a falusi és városi szövetkezeteket, hogy június 15-ig rendelkezésükre állanak az állami gabonaraktárak, amelyekből részükre korlátlan mennyiségben utalnak ki árúikkokat. A gazdasági tanács legutóbb elhatározta, hogy amennyiben június 15-én túl is marad még áru, azt magánosok részére is kiutalják.

(x) Katonai felszerelést rendel a hadügyminisztérium Németországból. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztériumban szerzett értesülés szerint a kormány nagyobb mennyiségű katonai felszerelést fog Németországból beszerezni. Az erre vonatkozó tárgyalásokat már megkezdték. Teljes gyalogsági felszerelésről van szó és pedig 80 ezer komplett garnitúra megvételéről. A kifizetés részben készpénzben, részben pedig a a hadikárpótlási összeg terhére történik.

(x) Tájékoztató iroda a pénzügyminisztériumban. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminisztériumban információs irodát állítottak fel, amely a felek részére mindennemű felvilágosításokkal szolgát. A minisztérium minden szakosztályának egy-egy hivatalnokja található ebben az irodában, akik a vidéki feleket utbaigazítják. A pénzügyminiszter így akarja megszüntetni a közvetítés és protekció korrupt rendszerét, amely az utóbbi időben a pénzügyminisztériumban erősen elfajult.

(x) Gazdasági múzeum Jasiban. Jasiból jelentik: Az itteni kereskedelmi kamara legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy gazdasági múzeumot állít fel, amelyben Románia minden termékét elhelyezik. Az iparkamara fel fogja hívni az összes romániai gyárakat, hogy termékeikből mintakollekciókat bocsássanak a múzeum rendelkezésére.

Külföld

(x) Felfüggesztik a magyar aranykiviteli tilalmat. Budapestről táviratozzák: A pénzügyminisztérium közlése szerint legközelebbi rendelet jelenik meg, amely az arany és ezüst kivitelét egyes esetekben megengedi. Főleg azoknak fogják erre az engedélyt megadni, akik az exportált nemcsémmel külföldi tartozásaikat akarják kiegyenlíteni. A minisztérium ezzel reméli megakadályozhatni az elharapódzott arany és ezüst csempészést.

(x) A „Chemische Fabrik” Amerikában. A „Frankfurter Zeitung” jelentése szerint a griesheim-elektromi Chemische Fabrik részvénytársaság nagyobb érdeklődést vállal egy most felállítandó nagy amerikai vegyipari vállalkozásnál. A német gyár, hír szerint, eladta egyik új acélfalozási módszerét egy amerikai pénzospornak hatszáz ezer dollárért és átveszi az új amerikai gyár részvényeinek a felét.

(x) Egy milliárdos belga hadikártalanítási kölcsön. Brüsszelből jelentik: A hadikártalanítási szövetkezetek

elhatározták, hogy a hárosultak igényeinek kielégítésére egymilliárd belga frank kölcsönt vesznek fel. A kibocsátandó kötvények névértéke 250 frank, 5 százalékos kamatozással. A kibocsátási árfolyam 247-50 frank. A kölcsönt a belga kormány garantálja.

(x) Harminc helyett hatvanmillió svájci frank kölcsönt ajánlanak Csehszlovákiának. A „Narodny Listi” szerint az a svájci pénzosporn, amely nem régen 30 millió frank kölcsönt ajánlott fel a cseh bankoknak, most megkészszerelte az ajánlatát. A svájciak hajlandók 60 milliót kölcsönözni és bejegyeznék a svájci tőzsdén a cseh központi hitelértékeket, valamint a jelzálogkötvényeket. A cseh bankok úgy határoztak, hogy egyelőre csak 5 millió svájci frank kölcsönt vesznek fel.

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának X. számú kimutatása

5682 év niszán 9-26-ig (1922) április 7-24-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	100	—	Lei
Fa-adomány	2.876	—	”
Persely	2.166	—	”
Nachla	1.978	—	”
Templomadomány	331	—	”
Erdélyi Kolónia	9.090	—	”
Összesen:	16.541	—	Lei

Általános adomány

Cluj: C. Oftalim 80 lei. Boroshebasz Hochwald Hermann 20 lei. 100—

Fa-adomány

Dr. Fried Abraham és neje kerte Máramarosziget

Kohn Irénke és Heves Sándor Nagyvárd nevére eljegyzésük alkalmával dr. Fried Abrahamné 24 fát gyűjtött. (Eddig befolyt 24 fa.) 1.200—

Glasner Móse főrabbi ligetje Cluj Samuel Weisz kerte

Glasner Zsenka és Finkelstein Alfréd nevére eljegyzésük alkalmával — Wald Teréz gyűjtése: Glasner Móse és neje, Finkelstein Alfréd, Sélég Samu és neje, Finkelstein Szamosujvár, Sajovits Nánán, Finkelstein Artur, Wald Menyhért 100—100, Glasner Simon és neje 50, Glasner Benó 20 lei. (Eddig befolyt 98 fa.) 820—

Széky Mihály kerte Alba-Julia

Treitler Imre, Schlesinger László, Rubinstein Károly, Kálmán Ármán, Grünfeld Tibor és Gottlieb Endre purimkor 355 leit gyűjtött. (Eddig befolyt 30 fa.) 355—

(Folytatás a következő számban.)

Cojocna (Kolozs) sósfürdőn a Korona-szálloda

(kóser vendéglőnek kiválóan alkalmas) bérbeadó, esetleg eladó.

Értekezni Singernél Kolozson. 3720-1

Gladys
shoe cream
the best

az előkelő világ cipőkrémje

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habíma

Erdélyi Zsidó Színpad

Heti műsor:

Szombat: Die erste Liebe, operett.
Vasárnap: Bucsuolódás, Der Jesive Bocher.

Der Sadchen

(Darvas Simon és Szabó Imre, egyfelvondós vígjátéka a Jiddis-színházban.)

A Jiddis-színház tehetséges együttese estétörtéket este kabaré keretében helyi szerzők: Darvas Simon és Szabó Imre egyfelvondós vígjátékát: a „Der Sadchen”-t mutatta be. A vígjáték szűzességét a szerzők Szabó Imre hasonló című finom és ötletes rajzából vették és a színpadra új ötletekkel gazdagítva, kedves finomságokkal megtűzdelve, groteszk és mulatságos jelenetekkel kiegészítve vitték. A „Der Sadchen” egy fiatal házaspár történetét mondja el, a feleség tragikomikus helyzetét, mert nem meri férjének bevallani, hogy házasságuk mozgatója a zsidó élet jól ismert „sadchenja” volt. Attól fél, hogy férje elhanyagolja tőle, ha megtudná, hogy nem magasabb rendeltetés, isteni akarat ölelte őket egymáshoz. Ebből a motívumból épült fel ez a darab, amely mindvégig az irodalom finom eszközeivel dolgozik, kihasználja a nagyszerűen kidolgozott helyzeteket, a komikumot és a hatásokat annyira fokozni tudja, hogy mindvégig derűt szór a közönség közé.

Jól esett és irodalmi élmény volt a többnyire Amerikából importált és sokszor amerikai ízű jiddis darabjaink között ezt az artistikus, drámailag jól felépített, nemes és emberi meglátásokkal és az éle válogatott eszközeivel megírt darabot látni. Jiddis színészeink, akiknek azért nehéz igazi művészi feladatokra vállalkozniuk, mert a rendelkezésükre álló anyag többnyire hatékony és irodalmilag jelentéktelen, a legnagyobb ambícióval készültek a két zsidó író értékes vígjátékára, amelyben olyan kvalitásokat mutattak, ami még az 6 feltétlen tehetségük mellett is meglepő volt.

A bemutatott irodalmi értékein kívül nem lehet elhagyni, hogy a két szerző, aki magyar nyelvű írásaiban eddig is igazi zsidó értékeket tudott adni, ebbe a jiddis darabba belevitték azt a mély, zsidó népi átérzést, amely azelőtt talán épen azért nem tudott teljesen kiszűrődni írásaikból, mert magyar nyelven írtak, de amely most a zsidó-bolyongás nyelvén írt darabokból kristályosabban erővel lüktet ki. A darab gondolata abból a magból táplálkozik, amelyből a szétszórt zsidó népi élet kicsirázott. Lendülete pedig zsidó lendület.

A sadchen szerepét Stramer adta nagyszerű karakterrajzban. Strameré, Fabinovitz és a többi zsidó figurák megismerésítői tökéletes alakítás nyújtottak. A vígjátékot Tunisz fordította jiddisre. A kabaré többi számában, köztük egy amerikai ízű, néhol túlzottan groteszk bohózatban felvonulnak a társulat összes tagjai. A bemutatott közönsége lelkesen ünnepelte a szerzőket, akik közül Darvas Simon jelenhetett meg csak a színpadon, mert Szabó Imre, akit pedig a közönség soha nem hívott a lámpák elé, nem vehetett részt a bemutatott előadásban. (s.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u.: Álarcok igen olcsó hely-
árakkal.
Szombat este: A sárga keztű. (Ujdonság,
2-odszor. Rendes helyárakkal. Bérlet
135. szám, C.)
Vasárnap d. u.: Offenbach. (Operette-ujdon-
ság, 18-adszor. Olcsó helyárakkal. R.
Halász Baba vendégszínházával.)
Vasárnap este: A kis grizett. (Operette-uj-
donság, 9-adszor. Tompa Béla vendég-
játékával. Rendes helyárakkal. Bérlet-
születben.)
Hétfő: Kék mazur. (Operette-ujdonság, 12-
edszor. Tompa Béla vendégszínházával.
Rendes helyárakkal. Bérletszületben.)
A másorra tűzött előadások jegyei előre
megváltathatók a színház pénztáránál.

Valutapiac április 28-án

TÖZSDÉK	Lei	osch kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza	---	275	53	1320	77	745	---	20	615	170	90	380	---	---	89	---
Bécs valuta deviza	---	151	---	---	---	414	---	1015	34350	---	---	105	144	---	---	---
Prága valuta deviza	---	---	1820	478	1002	274	6650	705	228	7150	3615	130	5150	1956	---	1391
Berlin .. valuta deviza	---	195	---	2025	---	1570	---	3650	1200	---	---	---	---	3090	---	1342
Zürich .. valuta deviza	---	19750	179	---	---	2730	67/8	---	---	180	---	13	514	---	---	---
Paris valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Budapest valuta deviza	566	150875	266	7125	---	41	985	---	3420	---	---	1450	765	---	---	---

A jövő hét színházi szenzációi. Igazi meglepetés lesz a jövő hét színházi műsora. Hétfőn Tompa Béla játssza a Kék mazur 12-ik előadásában, partnere Kolbay Idiké lesz. Kedden este a Tosca címszerepében kezdi meg vendégjátékát a bukaresti opera illusztris művésznője, Rommánné. Szerdán este operett-repriz lesz: a régen nem adott Kis gróf körül színe, a címszerepben Tompa Bélával. Csütörtökön a Pillangókisasszonyban folytatja Románné vendégjátékát Pénteken este kezdődik a Berky Lili és Gózon Gyula vendégszereplése. Első este nagyszabású, gazdag műsoru kabaré-est keretében lépnek fel, második este, szombaton pedig a Kis király c. operettben. Vasárnap este a Tóth leány c. népszínmű két főszerepét fogják játszani. Hétfőn operett-repriz lesz, Andrau Úrvoskét-jét fogják előadni, Bentina szerepében Berky Lilivel s Pippo szerepében Gózon Gyulával. A Berky-Gózon vendégszerepléseket premiere-helyárakkal tartják meg.

Álarcok és Sárga keztű. Szombaton két előadás lesz a magyar színházban. Délután 3 órakor Biró Lajos óriási sikerű új drámája, az Álarcok körül színe igen olcsó ifjúsági helyárakkal, főszerepben Poór Lilivel, Laczkóval, Hajnal Klárral, Janovics Jenővel, Tárayval, Lengyelrel, Szakács Andorral, Forgács Sándorral. Este fél 8 órakor a Sárga keztű c. újdonságnak lesz a második előadása.

Uránia mozgóban: Szombaton, nagyszabású kalandortörténet, A párisi kalandorok. Főszerepben, az ily zsánerű szerepekben felülmúlhatatlan, Friedrich Zellnik. Vasárnap csodaszép filmszimbólum, a teremő lángész, alkotó férfijóság és romboló kegyetlen szesznyi gonoszság küzdelme, melyben végül is a jószág győz.

Apollo mozgóban: Szombaton végződik be, Honore Balzac világhírű regényének megfilmesítése, Kurtizánok fénye és nyomora, vagy a Morell, a harmadik rész. Vasárnap, angol filmeket, a Csöd, filmszámú, főszerepben: Josephine Earl.

Egyetem mozgóban: Szombaton, Lehar híres operettje filmbe, a Paesirta, főszerepben a válogatott magyar művészeivel. Vasárnap, izgalmas, látványos arisztokrata, a Cirkuszherceg, vagy a levegő ura. Egy fejedelmi trónért vívott küzdelem története.

Fregoli Raglán

gumiköppeney divatöltöny

1330

Neumann M. cégnél, Cluj, Piata Unirii (Főter)

Nagymenyiségű lámpásru, szék-
táblaéveg, karabáti porcellán és
Dittmar-féle lámpásru árakban.

Deutsch R. I.

áru és porcellán nagy-
kereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare - Nagyvárád
Sta. Nicolae Jorga (v. Zöldi-ut.) 4.

TELEFON 71.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

GRÜN WALD-ÜVEGCSISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükörüveg megérkezett!

Ujrafoncsorozás ! ! ! !

Finntükrök raktára ! ! !

Tükrök és butorüvegek minden
méret és modell szerint készülnek

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage

Ajánlja saját készítményű sérültöit, haskötőit stb.
Női és férfi övszerek nagyraktára

Ujrafoncsorozás!

Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

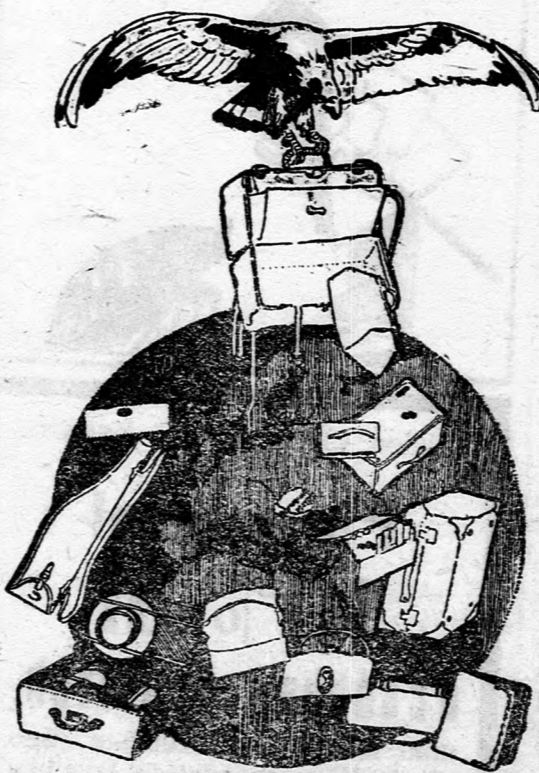
Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárád) Str. Saguna (Kapu-
cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök,
butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Industria Marfurilor de piele S. A.

Fabrica primă și cea mai mare de
articiu de lux de piele și de cuțări în
România-Mare, Satu-Mare, Gubasin.
Telefon Nr. 6. Adresă telegrafică:
0000 Bördisműgyár Satumare. 0000

Bőraru Ipari Részvénytársaság,

Nagy-Románia első és legnagyobb bőr-
dizsmű és bőröndárugyára, Satu-Mare
(Szatmár), Gubaszin. Telefon: 6. Táv-
íratí cím: Bördisműgyár Satumare.

GUTHÁ. fit

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-I
Parafadagút, pléhkoronadugó, fadugó, sta-
niolüvegcsiszoló, capsella-folyadékot, üveg-
címkező fordólemezeket, facsapot, kénlapot,
gelatint, vízahálygatót, acéllblombát, parafa-
talpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina”
vagy „Biol”-keféket, filtrirépeket, asbesz-
tet, gumitömlőket, borszivattyukat, pezsgős-
drótháló-lemezt és agrafot, cognacs üvegek-
hez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat,
pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke),
demonokat [fonott kosárléveg, valamennyi
pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb
napi árban.
Kérjen árajánlatot!

gyors és gépirónót

sürgösen keresünk. Jelentkezhetni
Zsidó Nemzeti Szövetség irodá-
jában Calea Regele Ferdinand 48.

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére
kézműáru nagykereskedőknél

Cluj, Piata Mihailu Viteazul
(Széchenyi-tér) 34.

Nemzeti Alap

irodájának
kimutatása

9-26-ig (1922)
következő adományok

100 - Lei
2.876 - "
2.165.10 - "
1.978 - "
331 - "
9.090 - "

16.541.10 Lei

adomány

80 lei. Borosszász
20 lei. 100 -

adomány

m és neje kertje
rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

rossziget

SPORT

Labdarugás

A vasárnapi mérkőzések bírái. A Birák Bizottsága esütörtökön este tartott ülésén az április 30-iki bajnoki, szövetségi és ifjúsági mérkőzésekre a következő bírákat delegálta: KMTE ifj.—CCFR ifj. Mezei Géza (Haggibbor). KKASE ifj.—Haggibbor ifj. Nagy Ádám (KAC). KMT II.—Universitatea II. szövetségi díj, Petráns Sándor (e. k.). CCFR II.—Victoria II. szövetségi díj Kocz Rudolf, aki azonban a mérkőzés vezetését nem vállalta. KKASE II.—KAC II. szövetségi díj, Vatiánu Sabin (Universitatea). A másodosztályú bajnoki mérkőzéseket a következő delegált bírák vezetik: Kolozsvárt KKASE—Sparta Adorján Ödön. Tordán TSC—Concordia Winkler István (KAC). Désen DMTE—KMTE Grimm Kálmán (CCFR). Az elsőosztályú bajnoki mérkőzéseket a következő bírák vezetik: Victoria—CCFR Czinczár Imre (Haggibbor). MTK—Haggibbor Steinbübel Zoltán (aradi Gloria-CFR). A Marosvásárhelyen eldöntésre kerülő KAC—MMTE bajnoki mérkőzésre a Birák Bizottsága megkeresés hiányában nem delegált bírót.

Hogy minősít a Birák Bizottsága? A kolozsvári Birák Bizottsága esütörtökön este tartott ülésén Mezei Géza (Haggibbor) a budapesti Magyar Labdarugók szövetsége által I. fokozatú minősített bírót a FSSR képesített bíráinak sorába vette fel, azonban igazolványát nosztrifikálva, Mezei Géza elsőfokú bírót értehetetlen módon csak gyakorló bírónak minősítette. Nem akarunk a Birák Bizottsága eljárásában tendenciát látni és keresni, de a futball történetében teljesen szokatlan a nosztrifikálással kapcsolatos leminősítés. Ha a Birák Bizottsága okot lát arra, hogy valamely külföldön vizsgázott bírót ne vegyen fel tagjai sorába, úgy utasítsa el — tessze szerint indokolással, vagy indoklás nélkül — nosztrifikálási kérelmét. A Birák Bizottságának ez a döntése azonban határozottan sérelmes és bántó nem Mezei Gézára, hanem a budapesti Birák Testületének Vizsgáztató Bizottságára, amelytől a leminősítést kimondó kolozsvári Birák Bizottsága tagjai saját képesítésüket kapták.

Az újságírók és futballbírák ma, szombaton délután 5 órakor eldöntésre kerülő mérkőzése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A csapatok összeállítását már ismertettük. A mérkőzés érdekességét nagyban emeli a két tábor lelkes ambíciója. A futballbírák be akarják bizonyítani, hogy nemcsak bíráskodni tudnak, de mint aktív játékosok is sikerrel állják meg helyüket a zöld gyepen és itt akarnak bosszút állni az újságírókon, akik a napilapokban és a szaksajtóban kemény kritikában részesítik nyilvános szereplésüket. Az újságírók csapata viszont a futballpályán elérendő győzelmével és aktív játékaival igazolni akarja, hogy tagjai nemcsak elméleti sportemberek, de a sok bonyodalmat okozó futballjáték gyakorlatában is otthonosak. A két tábornak ez lesz az első találkozása a zöld mezőn.

Vivás

Vívóverseny Bukarestben. Bukaresti munkatársunk jelenti: Vasárnap a bukaresti vívóegylet nagy vívóversenyt rendez, amelyre eddig csak Bukarestből 15 nevezés érkezett be.

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **FRATERNITAS** nyomdával.
Előfizetési ár havonként 35 lel
Egyes szám ára mindenütt 1 lel 50 banf

IFJU KELET

Zsidó ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

Cluj-Kolozsvár, Str. Xerophon (Szappan-u.)
Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárúgyárban. Vállal rillians munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüstenben. Nemesfém beváltó!
Telefon int. 2-13. — Sürgőny cím: „Juvaere Cluj“ 1273

Festék áruk

Falzdöld, smaragdöld, pompejvörös, veuyigefekete, okker, satinóber, ultramarin, vaspor. Anilin festékek Meister Lucius-féle. Salétrom, salycil, cacaomassa, cacaovaj állandóan raktáron.
Léb Fiverek Cluj, Telefon szám 471.

Feuerstein és Löwi

textil, kötött és rövidruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta, párnás, festék, kalaplakk minden színben, légyapapir süveges, szalagos és ives. Padlószárgító, garantált minőség, legolcsóbb ár.
„LUXOR“ vegyészeti gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor“, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedély. 1295

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krebs János szilgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

A külföld legbiztosabb féregirtóanyaga megérkezett. Féregirtást teljes garancia mellett 00000000 eszközöl 00000000

GRÁTZ

Str. Saguna (Bartha Miklós u.) 16. A legmodernebb cimfestést, szobafestést és mázolást 00000000 elvállalok. 00000000
749 TELEFON 749
1333

Telefon 494. Engross.

Figyelem! 10%-al

ocsóbban árusítok, mint minden e szakmában vágó cégek. Ki megrendelését levélben vagy személyesen feladja, azonnal lesz kiszolgálva. Megnemfelelő árukat visszaveszek.
NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,
(volt Széchenyi áruház)
Kötött, rövid, papír, norinbergi és háztartási nagy kereskedés.

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház)

Széchenyi-tér 38. — Telefon 4-36.
עֲרֵב דְּרֹזֶנְצְוֵיג אַנְטוֹן מִלְּבֵּן מִיִּזְרְאֵל
צִיִּית מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
Héber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

„Transilvania“ láda, doboz és faárúgyár, Marosújvár.

Aj marosújvári földgazdum láda, doboz és faárúgyár készít és azonnal szállít puha vagy kemény fából mindenféle nagyságu ládát, dobozokat, esorépszállító léceket. Nagyobb szükséglet esetén a helyszínen tesz árajánlatot. 3653 1

Minden házban fontos!

Az egészség érdekeiben nélkülözhetetlen
párnatoll-, vatta-, lószőr- és gyapjú-tisztítás, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben
1213
gyorsan és pontosan vállalok. Raktáron tartok kész párnákat és tollat. Mérsékelt árak!
Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon
Kossuth L.-u. 10.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

TRISKA J. zongora nagyraktára

Uj zongorák raktáron.
Telefon 419.
Elvállalja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendezhető. Bartha Miklós-utca 14.

RASOL BOROZVÁLÓ POR

Van szerencsém az érdekeltek szives tudomására hozni, hogy az általam készített
Ideal Rasol borozváló por törvényileg védve, kilogrammja 22 leírt kapható úgy kicsinyben mint nagyban. Viszonteladókknak 5 kg-on felüli vételnél nagy árkedvezmény. Megrendelhető a készítőnél
Reszling József fodrász
Cluj, Strada Baritiu (v. Malom-u.) 2. sz. 3726-1

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szakszerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással
Gajzágó Márton
Cluj, Mintasi-utca 5. (Óvár.)

Építetők figyelmébe!

Oltott, oltatlan
MÉSZ
1335
valamint cement és gipsz kilonként, mázsánként és vagontételekben legolcsóbban a
CALCIT-MÜVER RT.
nál, Fellegvári-ut 9. sz. alatt szerelhetők be. Megrendelések telefon útján is leadhatók. Telef. 1106.

APRÓHIRDETÉSEK

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann hírlapiroda. 3405-1
25.000 leivel rendelkező állásban levő 20 éves hivatalnok, ki a malom és gabonaszakmát tökéletesen érti, nőül venne 18-28 éves, szép, csinos, kimondott vallásos, zsidó urileányt, kinek 50-100.000 lei hozománya van, vagy benősülnék olyan házhoz, ahol szakmához hasonló existenciát kapnék. Leveleket „Hatszázfőtizenhárom” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 3717-1

Keresek egy 14, 15 éves, zsidó, jól nevelt, árvaházi leányt, akit megelégedés esetén örökbe fogadnék. Glancz Mór szeszraktár, Torda. 3728-1

Gépirókiaszszonyt, románban is perfectet keres azonnalra. Bradul, Szentlélek-u. 10. 60 m² bádogtelő eladó. Hirsch Tordai-ut 2.

Aradra menne kereskedelmit végzett zsidó árva, urileány, gyermek mellé. Szíves megkereséseket árva jeligére kér.

Jó megjelenésű, 27 éves, felsőépítőipari szakiskolát végzett, zsidó, fiatalember, aki a malomipar minden ágában járts, ismerettségét keresi malomtulajdonos leányának házasság céljából. Leveleket „Benősülés” jeligére a kiadóba kéretnek

Bocsor, mosótalp, felsőbőr és hajgyártóbiatuk
Állandóan nagy készlet kitalácokban és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postaköltségekben is elküldjük. — Jelenlegi talp és bocsor, ára 60-70 lel. — Vagontételek 3 árúszék kedvezmény. **MÁRSZON BORSVÁR,** Gyulagyár-utca 1. — Városi raktáron elveben. Telefon gyár 3-26 — lakás 3-27

Winkler Mór & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39). Telefon 12-90.
Árjegyűk és **הַשָּׂר** kívánatra ingyen.

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-u. 13.
Március 15-től április 15-ig reklám napi árai
Gumilabda 4 leitől feljebb
Gyerekkocsi 200 „
Porcellán bögre 8 „
csésze ajánlva L 16-75
Bor és pálinkás szervizek 70-
Husvétli cikkek óriási választékban. Galanteri és nűrinbergi cikkek nagyban eladása

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Galik és Fodor, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Ha szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg

Herkovits Jenő
férfi szabót str. Baba Novac (Bethlen-u.) 10, ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. 000
Pontos kiszolgálás, 1387
Szolid és olcsó árak!

Szerkesztőhivatal és Cluj-Kolozsvár L. Pop. — Br
Az Uj Kele Szerkesztőség kiadóhivatal Nyomda Héber osztály Zs. N. Sz.
A kéziratok szerkesztéséig 30k. — Kéziratunk vissza nem kerül.
V. évfoly

A háború népek megjé kriptázott, Nem is magyalóban a vasírjába hanyaradott, árny a testtől, szárazra me amit felőlől. És ezzaltól lott-ébreztől modnak rá a abban a re nem egyéb, eletteles me pszichológia vezi azt a lá helyez el az ahol semmi tegség ez, d tömegbetegség ban észlelhet ségre vallana

Komoly l napok óta fan ijesztgetik a lesujtásnak g den gesztust, megértés és dül. Az orosz az egymás-m dezkedés leh katonai egyez felborítással a cáfolat még a képtelenség az igazán m el. Most is még tágabbra ket és még t ben. Meglátta gyalást és ek katonai termé többi, még k vajudással sz litalizálásból.

Minden k háborúra v mint félreérté nak, amelyet sulási ösztön Kétségtelen, k parancsolóbb a népek nem i nem inkább másának. Vég zódott be ez már megkezd már látszanak lások konturja is rajzolta a csoport magát metországot, a Olaszország és azokat az á fejlett ipara sík csoport élé ez magába fog Jugoszláviát é ges, sőt való érdekek dinar kényszeríti a keresést, de következik, h a kova, a má játsza és csak belőlük, ha oss

Minden leh utolsó. Háboru potban akarha vannak azok a lyeak akarják a hoz győzelemb ma olyan nép világháboru sz a győzelem bizt